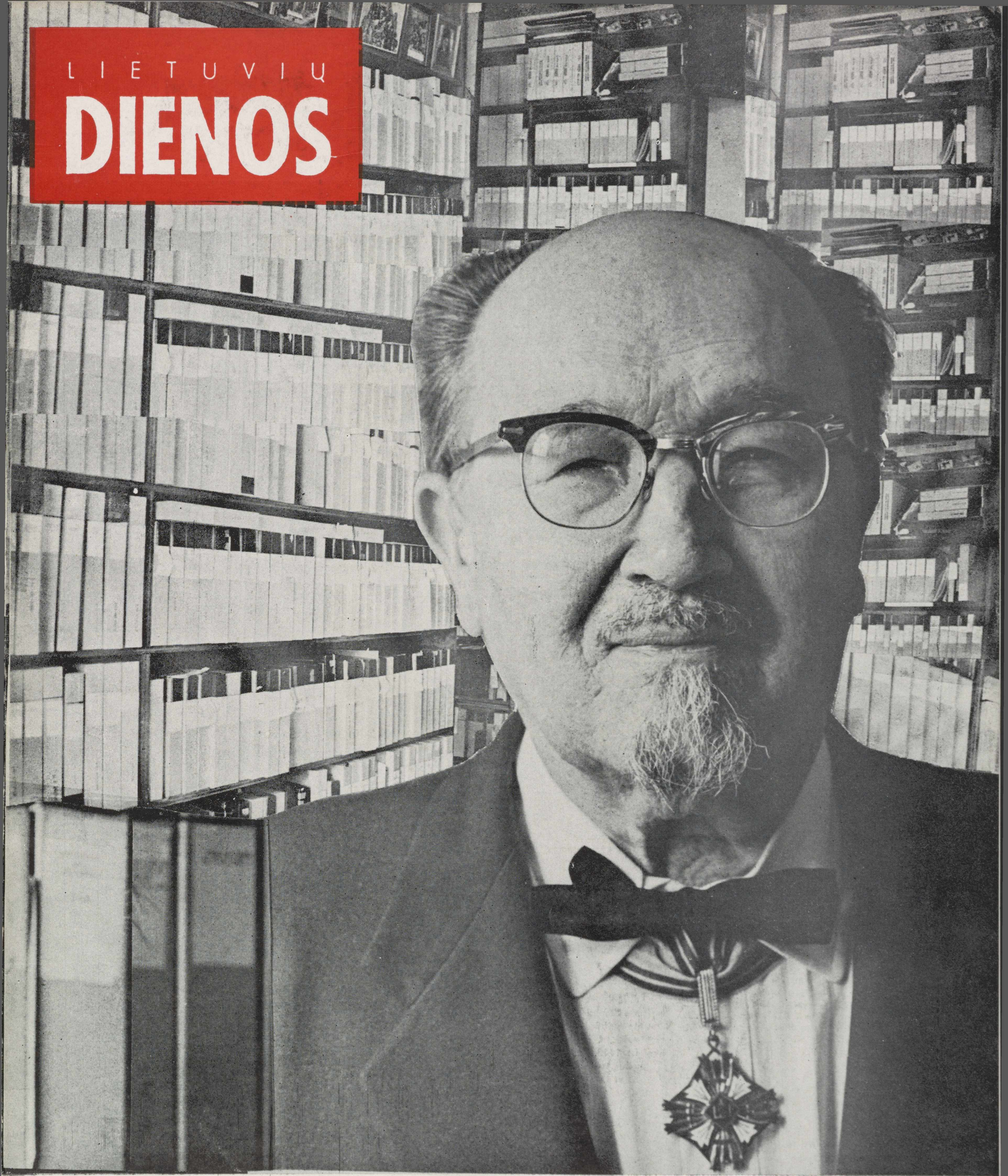

LIETUVIŲ
DIENOS

LITHUANIAN DAYS
MARCH, 1967

KOMPOZITORIUS JUOZAS ŽILEVIČIUS

1967 M. KOVO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literatur Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Rita Medziukaitė-Bureika

Leidėjas / Publisher
Anthony F Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse /
Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Vladas Būtenas — Chicago, Illinois;
Vytautas Alf. Braziulis — Cleveland, Ohio —; Vladas
Mingėla — Detroit, Mich.; Balys Raugas — Philadelphia,
Pa.; Cezaris Surdokas — Baltimore, Md.; Petras W. Ur-
ban — Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis — Toronto,
Canada; Vytautas Volertas — Riverside, N. J.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Boston, Mass. — B. Kerbelienė; Brooklyn-New
York, N. Y. — V. Augustinas, V. Mazelis; Chicago, Ill.
— A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; Cleveland,
Ohio — V. Bacevičius; Los Angeles, Calif. — L. Briedis,
Pr. Gasparonis, L. Kančauskas; Hollywood, Calif. — P.
Jasiukonis; Manchester, N. H. — K. Daugėla; Omaha,
Nebr. — Rev. L. Musteikis; Philadelphia, Pa — F. Ja-
kaitis, V. Gruzdis; Washington, D.C. — Photo Alda,
P. Labanauskas. CANADA: Hamilton, Ont. — A. Juraitis;
Montreal, P. Q. — L. Stankevičius; Toronto, Ontario —
J. Dvilaitis. AUSTRALIA: E. Butkunas, E. Karpavičius, P.
Sakalauskas, Vyt. Vosylius.

Straipsniai, autorius pasirašyti pavarde, slapyvardžiu
ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

Signed or initialed articles do not necessarily reflect the
opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Die-
nų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais
atvejais be atskiuro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter
published in Lithuanian Days magazine without sepe-
rate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, re-
dakcija tvarko pagal savo nuožiūrą.

Manuscripts or other matter submitted for publication
in Lithuanian Days magazine will be edited at the dis-
cretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNI-
JOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 METAIS.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama auto-
matiškai, nelaukiant atskiuro pranešimo. Nutraukdamas
prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja
laišku. / If subscription is to be discontinued at expi-
ration, notice to that effect should be sent; otherwise
it will renewed automatically. This policy accords with
the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiuro nr. kaina 65 centai. Single copy 65¢.

Prenumerata metams \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription \$6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

L I E T U V I Ų

DIENOS

LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard

Hollywood, California 90029

Telefonas: 664-2910

KOVAS, 1967 METAI
Nr. 3(172), XVIII metai

MARCH, 1967
Vol. XVIII, No. 3 (172)

TURINYS / CONTENTS

Pianus ir darbus besvarstant... Vedamasis.....	3
Vliko pirm. dr. K. Valiūnas Pietų Amerikoje. (T.).....	5
Spaudoj ir gyvenime —	
Norintiems vykti į Lietuvą	6
Kultūros Tarybos pasiūlymas Lietuvių Fondui.	6
Jonas Puzinas, Komp. Juozo Žilevičiaus darbai ir kūryba.	7
Valerij Tarsis, Palata Nr. 7. Romanas. 10-tas tęsinys. Verčia J. Andrius.	8
Ir pabalo juodas varnas. Antano Gustaičio eilėraščiai.	9
Knygos ir autoriai —	
Žmogaus ir tautos žydėjimo dienų romanas (J. T-nis).	16
Lietuvos garbė, grožis ir turtai (Mūsų Lietuvos III tomas). D. Čibas.	17
In memoriam. Albinas Valentinas..	16
Pasikalbėjimas su dail. A. Krivicku — V. Alseika.	13
A. Krivicko grafika. iliustracijos.	14-15
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika.	18-19
Žmonės, datos ir darbai. Smulkioji kronika.....	20

ENGLISH SECTION

The Representation of the Baltic States in United Nations.	21
U.S. Congress Salutes Lithuania.	22
Estonian Information Centre 20 Years.	20
Lithuanian History in Stamps. Part LCV. By A. Bernotas.	24
Soviet Inequalities.	24
Lithuanians Make News.	25

COVERS / VIRŠELIAI

Front Cover — Pirmas viršelio psl.

Prof. Juozas Žilevičius — kompozitorius ir
muzikologas, neseniai sulaukęs 75 metų am-
žiaus. (Plačiai ajie jo gyvenimą ir darbus žiūr.
7, 17 ir 26 puslapiuose.).

Prof. Juozas Žilevičius — prominent Lithua-
nian composer and musicologist.

J. Žilevičius was born in Lithuania in 1891.
He studied music at St. Petersburg's Conser-
vatory of Music. Later he was professor and
president of Klaipėda's School of Music.

In 1919 Prof. J. Žilevičius came to the U.S.
to do research on the history of Lithuanian
music. During a period of 37 years he collected
and classified the most comprehensive ar-
chives of Lithuanian musicology. The archives
contain over 200,000 items, among which are
musical works of 235 Lithuanian composers.
The archives are maintained by the Jesuit
Fathers in Chicago, Ill.

Prof. J. Žilevičius is also a noted Lithuanian
composer. Upon his graduation from St. Peters-

burg's Conservatory of Music he composed a
symphony which was later performed in Lith-
uania and in Riga, Latvia. This was the first
symphony by a Lithuanian composer. Among
his other musical works are nonets for cham-
ber music ensembles, cantata in honor of Vy-
tautas the Great, four operettas, and nume-
rous compositions of religious music. J. Žilevi-
čius has also composed and arranged over 300
songs for chorus and solo, among which are
such popular songs as: "Pasakyk, mergele"
(Tell Me, Maiden) and "Anoj pusėj ežero"
(On the Other Side of the Lake).

Back Cover — Paskutinis virš. psl.

Kanklininkas - J. ir M. Gimbutų dovana J.
Žilevičiui 60 metų amžiaus sukakties proga.
Daumanto Čibo medžio drožinys.

Plaque "Kanklės Player", carved by D. Či-
bas, a gift presented to Lithuanian composer
J. Žilevičius on his 60th birth anniversary.

Los Angeles šv. Kazimiero par. choras, vadovaujamas komp. Br. Budriūno, minėdamas 25 metų veiklos sukaktį, kovo 5 d. surengė didžiulį koncertą; jame buvo atlikta 2 operų ištraukos, 7 liet. kompozitorių dainos ir dvi kantatos su choru ir solistais: S. Šimkaus "Atsisveikinimas su tėvyne" ir Br. Budriūno "Tėviškės namai". (Daugiau — 10-11 psl.)

Nuotraukoje (iš kairės): I eil. — J. Tumienė, L. L. Tumaitė, D. Tuminaitė, E. Vilimienė, Z. Stroputė, I. Mažeikaitė, S. Šakienė, K. Dambrauskaitė, O. Razutienė, R. Valukonytė, dir. Bronius Budriūnas, D. Razutytė, R. Spirauskaitė, B. Dabšienė, G. Dambrauskaitė, I. Šepetytė, A. Ivanekaitė, D. Tamulaitytė, E. Mitkevičiūtė; II eil. — E. Prišmantienė, E. Černienė, A. Vaičekauskienė, A. Grikinaitė, G. Gustaitė, A. Niunevaitė, R. Motiejūnaitė,

O. Orlovaitė, B. Safrončikaitė, B. Kazlauskaitė, G. Bonataitė, J. Rauber-taitė, R. Aukštikalnytė, D. Barauskaitė, B. Pinkutė, R. Narkevičiūtė, J. Gri-kinaitė; III eil. — V. Gedgaudienė, A. Raulinaitienė, P. Marčiūška, A. Vo-sylius, R. Bureika, A. Polikaitis, R. Dabšys, M. Sutkevičius, M. Prišmantas, A. Mitkevičius, P. Visvydas, D. Polikaitienė, A. Narkevičiūtė, D. Jakubė-naitė, I. Janušauskaitė; S. Pinkus, V. Duda, V. Sakalauskas, G. Tamulaitis, K. Šakys, A. Raulinaitis, L. Dovydaitis, K. Pažemėnas, R. Žemaitaitis, S. Paplauskas, J. Tininis, L. Medelis.

On March 5, Los Angeles St. Casimir's Parish Choir, under the direction of composer Bronius Budriūnas, gave a concert to mark the 25th anniversary of its founding (More on pages 10 and 11). Foto L. Kančauskas

Planus ir darbus besvarstant

Bene pirmas su 50-ties metų nepriklausomybės sukakties mi-nėjimo pasiūlymais pasirodė pernai vienas judriausių mūsų žurna-listų — dr. J. Prunskis. Vėliau užtikome vieną kitą partizaninį patrio-tiškai nusiteikusių žmonių rašinį. 1966 metų gale savaitraštis "Dar-bininkas" paskelbė trijų klausimų anketa, *ką galėtume ir turėtume padaryti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50-ties metų sukak-ties proga*. Atspausdinta jau kelios dešimtys sumanymų ir pasiūlymų, kuriuos suvedus į viena, susidarytų ištiso dešimtmečio programa. At-siliepė įvairių kartų ir įvairių profesijų bei pašaukimų žmonės. Tai apima, galima sakyti, beveik visus mūsų bendruomenės sluoksnius. Vadinas, dar nesame išblėsę ir neįsitraukę gyviesiems tautos reikalams. Prie jų susintetindama, be abejo, sustos pati redakcija, prie jų teks susimąstyti ir kitiems, ypač esantiems veiksmų vadovybėse.

Sausio 15 įvykusi lietuviškų veiksmų konferencija paskelbė, tarp kitko, kad jau šiais metais planuojami ir būsiami kultūriniai įvykiai sietini su nepriklausomybės sukakties minėjimo programa. Sukakties proga pasirodysiančių darbų eilėje išskaičiuota keletas knygų, nors, kaip Lietuviai Kanadoje ar kitos, nieko bendro su sukaktimi neturi. Su knygomis, žinoma, nelengva, nes jų per metus ar pusę nebepa-rengsi, kadangi tam reikalinga ir ilgesnių studijų, ir lėšų.

Nors liaudies patarlė ir sako, kad ilgai iešmą bedrožiant, šuo ir kepsnį nuneš, mes vis dėlto esame labiau linkę iešmą drožti, negu kepsnį ruošti. Koks šuo jį nuneš, jeigu jo iš viso dar nėra. Pats laikas pačiai bendruomenei imtis konkrečių planų ir darbų.

Gera, kad tautinių šokių šventė pagal planą įvyksta 1968, t. y. su-kakties metais. Tais pat metais šaukiamas Pasaul. Liet. Bendruomenės II-sis seimas. Tai masiniai susirinkimai, kuruose galima grandioziniu mastu paminėti šį reikšmingą sukaktis. Tik į jų eilines programas

reikia įmontuoti sukakties metams prasmingų dalių. Šokiuose naujų "šustų" ar "kubilų" nebeišgalvosi; manome, kad choreografai galėtų ateiti čia su naujomis idėjomis ir su veikalu, kuris turėtų savyje lais-vės ir nepriklausomybės mintį. Bendruomenės seimas didelė arena sukakties programai. Be pranešimų, posėdžių ir diskusijų (kurie reikia sutrumpinti iki minimumo!), "apskriaudžiant" tradicinį (!) banketą, reiktų būtinai surengti koncertą, literatūros vakarą, dailės-architek-tūros parodą. Tais pat metais, pagaliau, reiktų surengti atidėtą teatro festivalį.

Gal ir gerai, kad Kultūros Kongresas vyksta sukakties metų išva-karėse. Jo akademinių studijų posėdžiuose bus sielojamasi ir disku-tuojama aktualiaisiais — lietuviybės išlaikymo — klausimais. Bet ar nebūtų gera proga čia pat pažvelgti ir į nepriklausomybės metų lai-mėjimus? Lietuvių kultūra buvo kuriama ir augo ne svetimuose pa-sviečiuose, bet savoje Lietuvos dirvoje. Tiesa, šiandieną plačiajame pasaulyje yra didžiausias istorijoje lietuvių ir lietuvių kultūros kūrėjų skaičius; mes kalbame ne tik apie savos kultūros išlaikymą, bet ir apie jos tęstinį kūrimą; bet taip pat tiesa, kad kūrėjas, neturėdamas po kojomis savyos lietuviškos kultūrinės dirvos, yra pastatytas pavo-jams nukrypti į palaukes, kurios dominuojamos ir žlugdomos svetimų kultūrų įtakų; tuo būdu didžiąją jėgų ir lėšų dalį turime išleisti ne pozityviai kūrybai, bet kovai su nutautėjimu ir lietuvišku nukultūrė-jimu. Vieni užmirštame, ką esam išsinešę iš tėvynės, kiti — imame to nebevertinti ir net niekinti, gi tretį — stengiamės kuo greičiausiai su-kosmopolitėti, prisitaikydami sau pavyzdžiu tuos asmenis, kurie iškilo tik iš savo tautos išėjė (arba savo valstybės neturėdami).

Prie detalių dar teks grįžti metų bėgyje. Čia stabtelėjome tik trum-pam momentui, matydami, kaip bėga laikas ir kaip stovim vietoj mes.

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas ir ponis Vasario 16 priėmimo Lietuvos Atstovybėje su rabinu Stanley Rabinowitz iš Adas Israel Congregation ir jo žmona.

Lithuania's Charge d'Affaires and Mrs. J. Kajeckas with Rabbi Stanley Rabinowitz and Mrs. Rabinowitz at the Lithuanian Legation during the reception on February 16, Washington, D. C.

S. Lozoraitis

Vasario 16 dienos akto svarba

Lietuvai esant okupuotai, Vasario dieną — Nepriklausomybės šventę — tegali švęsti užsienio lietuviai, nes jie, gyvendami laisvajame pasaulyje nėra varžomi reikšti savo tautinius jausmus ir gilų prisirišimą prie Lietu-

vos laisvės idėjos. Sovietų okupuotame krašte šios istorinės datos paminėjimas yra okupacinės valdžios uždraustas bei baudžiamas, o šiais metais, be to, atsiminimas apie Lietuvos laisvę yra ypač slopinamas triukšmingais pasiruošimais minėti bolševikų revoliucijos 50 metų sukaktį. Tačiau kaip tik šių dviejų įvykių — Lietuvos Nepriklausomybės ir rusų revoliucijos — sugretinimas tegali išryškinti Vasario 16 dienos Nepriklausomybės akto svarbą bei kilumą.

Anuo metu, 1918 metais, Rusijos komunistai naikino rusų tautos laisvę ir teisę pačiai valdytis, smurto keliu kurdami sovietų valstybę. Tuo pat laiku lietuvių tauta, laisvai ir vieningai reikšdama savo valią, be vidaus sukrėtimų ar prievartos panaudojimo atstatė savo valstybės nepriklausomybę. Tai darydama mūsų tauta vykdė savo istorinę teisę, paveldėtą iš senosios Lietuvos valstybės, rėmėsi tautų apsisprendimo dėsniu, kuris sudarė tada ir tebesudaro šiandien vieną civilizacijos pagrindų, ir vadovavosi savo teisėtais interesais, būtent, ji siekė apsaugoti savo tautinę gyvybę. Nes tikrai pati valdydamasi nepriklausomoje valstybėje, civilizuota tauta turi galimumą plėsti savo kultūrą, kurti materialinį gerbūvį ir dalyvauti bendroje žmonijos pažangoje. O be to, nepriklausomybė apsaugojo mus nuo rusų revoliucijos žiaurumų, dėl kurių Rusijoje žuvo milijonai žmonių ir kurie mūsų mažą tautą, svetimą rusams, surištą su Vakarų kultūra, ištikimą sa-

vo tradicijoms bei tikėjimui, būtų sunaikinę ne tik morališkai, bet ir fiziškai.

Visos šios aplinkybės parodo, kur pirmoje eilėje buvo ir tebėra Vasario 16 dienos akto svarba.

Šiandieną, praėjus beveik 50 metų, bolševikų revoliucijos sukakties propaganda nestengia nutildyti visuotinės nuomonės, kad milžiniškos aukos bei kančios, kurias rusų tauta yra pakėlus ir toliau pakelia, nėra davusios jai nei dvasinio pasitenkinimo, nei išmintingos valstybinės ir socialinės santvarkos, nei — svarbiausia — laisvės. Joks civilizuotas kraštas pasaulyje nėra priėmęs laisva valia sovietų santvarkos. Visur, kur ji egzistuoja, ji yra, kaip ir Lietuvoje, smurto padarinys. Pačioje Sovietų Sąjungoje jaunosios kartos technikų, ekonomistų, rašytojų tarpe atsiranda minčių, kad visa 1917 metų bolševikų revoliucija buvo ne tik bergždzias, bet dargi kenksmingas įvykis. Ir čia yra tikroji pirmoji pasireiškiančio sovietuose neramumo priežastis.

Taip pat šiandieną yra aišku, kaip ir prieš 50 metų, kad Lietuvos nepriklausoma valstybė buvo būtina lietuvių tautos ateičiai. Išsaugoti šį nepriklausomybės būtinumą jausmą ir ištikinimą lietuvių širdyse, išsaugoti juose valstybingumą ir tautiškumą, yra svarbiausias Lietuvos ateities laidas.

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vardu aš sveikinu mūsų tautą ir reiškiu jai teisėtą Lietuvos valstybės diplomatinį atstovų ištikinimą. Tebūnie ši diena mums lietuviams akstinu toliau ištvermingai dirbti Lietuvos laisvei ir ateičiai.

Mūsų jaunimo atstovai Vasario 16 priėmimo — D. Barzdukienė ir A. Vitėnaitė su O. Kajeckiene (vidury).

Mrs. O. Kajeckas and representatives of Lithuanian youth organizations on Feb. 16 at the Lithuanian Legation in Washington, D. C.

O. Kajeckienė su liet. studentais A. Vitėnu ir Mikelevičiute Vasario 16 priėmimo.

Mrs. O. Kajeckas and Lithuanian students at the Lithuanian Legation.

Vasario 16 d. priėmimo Lietuvos Atstovybėje Washingtono O. Kajeckienė kalbasi su Mrs. E. Pearce, Gen. Federation of Women's Clubs pirmininke (vidury) ir Mrs. John F. Cloutman, Gen. Fed. of Women's International Clubs pirm.

Mrs. O. Kajeckas, Mrs. E. Pearce, president of the Federation of Women's Clubs, and Mrs. John J. Cloutman, president of Women's International Clubs, on Feb. 16 at the Lithuanian Legation, Washington, D. C.

VLIKO PIRMININKAS DR. KĘSTUTIS VALIŪNAS LANKO PIETŲ AMERIKĄ

Dr. Kęstutis Valiūnas, Vliko pirmininkas, su žmona buvo išvykęs į IV Pietų Amerikos lietuvių kongresą, kuris buvo vasario 2-6 dienomis Buenos Aires mieste. Ta pačia proga jis aplankė dar eilę kraštų.

Sausio 22 d. išskridęs iš New Yorko, pirmiausia sustojo Bogotoje, Kolumbijoje. Čia su lietuviais praleido tris dienas, juos informuodamas, susipažindamas su įtaisingais kolumbiečiais.

Prie gen. San Martin paminklo Buenos Aires mieste. — Iš kairės: Kverinas Runimas, dr. K. Valiūnas, Vliko pirm., J. Papečys, Rosario LB apyl. pirm., prof. Ernestas Paršelis, švietimo ministerio sekretorius.

Kverinas Runimas, Dr. K. Valiūnas, president of the Supreme Committee for Lithuania's Liberation, J. Papečys, president of the Rosario Lithuanian Community, and Prof. Ernestas Paršelis, secretary of the Minister of Education, in Buenos Aires, Argentina.

Ekvadoro valstybėje lankėsi sostinėje, kur turėjo pasimatymus su užsienio reikalų ministerijos protokolo šefu, politinio departamento šefu. Ekvadoro didžiausiam mieste — Guayaquil — aplankė El Universo dienraštį. Nors Ekvadore lietuvių nėra, bet iš vyriausybės ir iš spaudos susilaukta daug nuoširdumo ir pažadų Lietuvos bylai.

Trumpam buvo sustojęs Peru ir Čilėje. Argentinoje, Buenos Aires mieste, kur vyko lietuvių kongresas, išbuvo visą savaitę. Aktyviai dalyvavo visuose kongreso darbuose, oficialiuose posėdžiuose sakė kalbas, uždarant kongresą miesto teatre pasakė pagrindinę kalbą, apsilankė sostinės dienraščių redakcijose, kurios įdėjo nuotraukų ir daug medžiagos — gana ilgų straipsnių apie Vliką ir supažindindami su pačiu Vliko pirmininku.

Buenos Aires mieste sutarta Eltos informacinį biuletinį padažninti ir leisti ne kas trys, o kas du mėnesiai. Į darbą įtraukta naujų ir jaunų jėgų.

Urugvajuje, kur Montevideo mieste veikia vienintelė Lietuvos atstovybė Pietų Amerikai, daug dėmesio skirta spaudos informaci-

Padedą vainiką prie Argentinos laisvės paminklo. Dešinėje — kalba IV P. Amerikos Lietuvių Kongreso parengimų kom. pirm. A. Mičiudas.

The Lithuanian delegation places a wreath at the Liberty Monument in Buenos Aires.

Visos foto nuotraukos "Darbininko"

jai ir kontaktams su valdžios žmonėmis. Vliko pirmininkas buvo sukvietęs viešbutyje spaudos konferenciją, į kurią atsilankė 7 didžiųjų dienraščių atstovai. Laikraščiai įdėjo visą eilę straipsnių apie Lietuvą ir foto nuotraukų iš konferencijos. Po to aplankė užsienio reikalų ministerį, protokolo šefą, užsienio reikalų ministerijos juriskonsultą, taip pat buvo pasikalbėta su prezidentu-tarėju. Visur buvo užtikrinta, kad Lietuvos byla sekama su dideliu dėmesiu, visus buvo pažadėta tai bylai visokeriopa parama.

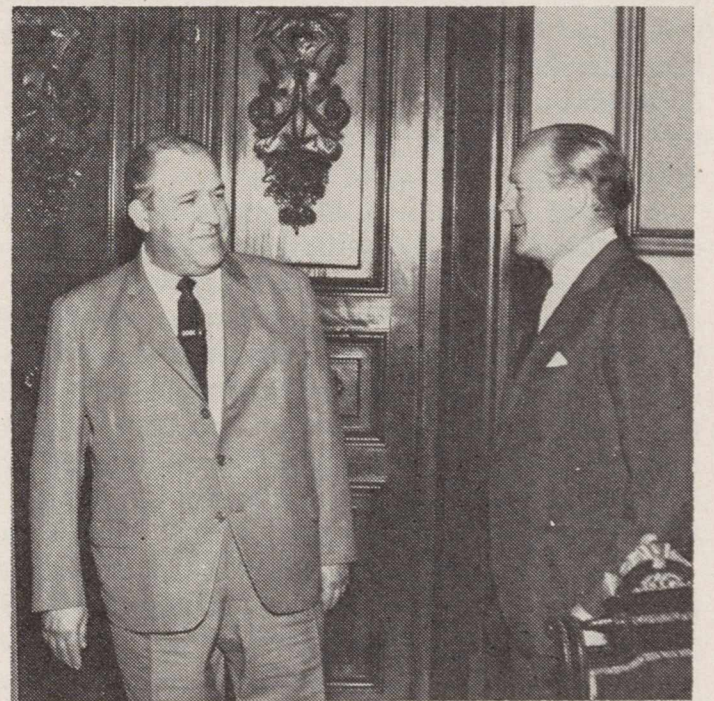
Urugvajaus Lietuvos pasiuntinybėje Lietuvos atstovu yra Anatolijus Grišonas ir spaudos attache Kazimieras Čibiras.

Brazilijoje pirmiausia Vliko pirmininkas aplankė Sao Paulo lietuvius. Čia buvė nutarta Eltos biuletinį leisti ir portugalų kalba. Jį redaguos ir tvarkys komisija, biuletenis

Urugvajaus prezidentas tarėjas Alejandro Zorilla de San Martin parašė linkėjimus dr. K. Valiūnui, Vliko pirmininkui; juos perskaito Lietuvos atstovas Pietų Amerikai Anatolijus Grišonas.

Anatolijus Grišonas reads a letter from Alejandro Zorilla de San Martin, president of Uruguay, addressed to Dr. K. Valiūnas, president of Supreme Committee for Lithuania's Liberation.

Pas užsienio reikalų min. Luis Vidal žaglio. Dr. K. Valiūnas and Luis Vidal Zaglio, Argentina's Minister of Foreign Affairs.

pasirodys kas du mėnesiai.

Rio de Janeiro mieste Vliko pirmininką priėmė sukilimo vadas admirolas De Schueler. Tai buvo vasario 16-ta. Sužinojęs, kas tai per diena, svečius pavaišino šampanu ir prašė perduoti visai lietuvių tautai jo geriausius linkėjimus. Brazilijoje dabar yra išrinkta valdžia, kuri kovo 15 perėmė valdžią. Vliko pirmininkas pakviestas dalyvauti prezidento inauguracijoje.

Venecueloje lankytasi tik Caracas mieste. Susitikus su lietuvišiais veikėjais tartasi, kaip reikia sustiprinti informaciją apie Lietuvos bylą. Numatoma kitais metais išleisti dvi knygos ispanų kalba, viena — portugalų. Jos busiančios paskleistos dideliu tiražu.

Į New Yorką Vliko pirmininkas grįžo vasario 22 d. ir kovo mėn. išvyko į kelionę po Europą (t.)

NORINTIEMS VYKTI Į LIETUVĄ

Laisvosios Spaudos sąjungos informacinis leidinys Freie Presse Korespondenz nr. 12, 1966 m. gruodžio mėn. aprašo užsieniuose gyvenančių pabaltiečių galimybę apsilankyti savo kilmės kraštuose. Tarp kitko straipsnyje rašoma:

Pabaltietis, norėdamas aplankyti savo kraštą, pirmiausia turi nugalėti daugybę formalumų, nes sovietų saugumas — KGB — nori viską sužinoti. Norintieji vykti privalo pirmiausia kreiptis į Sovietų pasiuntinybę, prašydami leidimo įvažiuoti. Po kelių savaitžių, kartais net po kelių mėnesių prisiunčiami visi reikalingi formuliarai su lydraščiu, kuriame sakoma: "Tenkindami Jūsų prašymą, siunčiame Tamstai formuliarus vizai į Sovietų Sąjungą įvažiuoti ir Sovietų užsienio pasui gauti, nes pagal atitinkamus įstatymus mes laikome Tamsta Sovietų Sąjungos piliečiu. Užpildyk Tamsta tuos visus klausimų lapus ir pridėk prie kiekvieno savo gyvenimo aprašymą su nuotrauka ir pristatyk tai asmeniškai į Sovietų pasiuntinybę. Priedo: 6 formuliarai."

Tie formuliarai apima 24 klausimus. Šalia eilės asmeninių žinių, 20-tas klausimas teiraujasi, ar turi giminių Sovietų Sąjungoje? Jei taip, tai priduk giminiškumo laipsnį, vardus, pavardes, tėvų vardus, gimimo laiką ir vietą, adresą. 22-as ir 23-čias klausimai teiraujasi, ar turi giminių krašte, kur dabar Tamsta gyvena? Jei taip, priduk giminiškumo laipsnį, vardus, pavardes ir tėvų vardus, gimimo laiką ir vietą, adresą, profesiją, kokią pilietybę jie turi.

Atsakius į visus tuos klausimus, KGB gauna eilę svarbių žinių. Jie sužino, per kuriuos Sovietų Sąjungoje gyvenančius gimines galima lankytoją paspausti arba kuriuos laisvame pasaulyje gyvenančius gimines jie galėtų evantualiai bandyti perauklėti į "gerus sovietų patriotas". Be to, toks sovietų pasiuntinybės lydraštis aiškiai rodo, kad sovietai visus pabaltiečius pabėgėlius laiko savo piliečiais, neatsižvelgiant, kokią pilietybę jie šiuo metu beturėtų.

Visą apsilankymo procedūrą labai atsargiai, pagrindinai ir lankytis norinčiam nepastebimai paruošia KGB. Visa sutvarkoma taip, kad besilankantysis nesijaustų sekamas, stebimas ar trukdomas. Visos žinios, kurios yra KGB archyve, nuodugniai sutikrinamos ir per užsienyje veikiančius agentus nuolat papildomos. Visi besilankantieji pagal KGB sprendimus suskirstomi į keturias kategorijas:

Pirmieji — gali lankytis tik viename iš anksto leistame mieste ir turi gyventi iš anksto paskirtame viešbutyje.

Antrieji — gali dienos metu išvažiuoti iš to miesto, bet turi vakare sugrįžti į viešbutį.

Tretieji — tai tie, kurie gali dalyvauti bendrose ekskursijose už miesto ribų. Tokias grupines ekskursijas organizuoja ir prižiūri KGB.

Ketvirtieji — gali apsigyventi pas savo gimines. Tačiau KGB iš anksto aplanko tuos žmones, pas kuriuos numato lankytis apsigyventi. Parūpina jiems lankymosi laikotarpiui naujus baldus, papildomo maisto, gėrų, kad lankytojas išsivežtų gerą įspūdį apie Sovietų Sąjungą. Tokio pas gimines apsigyvenusio lankytojo sekima KGB paveda jo giminėms, kurie iš anksto gauna atitinkamas instrukcijas. Jiems nurodoma, kaip svečią priimti, ką su juo kalbėti. Vėliau giminės turi duoti išsamų pranešimą vietos KGB istaigai apie svečią. (Perspausdinta iš "PLB V. krašto v. Informacijos").

SVARSTANT LIETUVIŲ FONDO PELNO PASKIRSTYMO KLOUSIMĄ

Kultūros tarybos pasiūlymas

Spaudoje jau yra pasirodę nuomonių, kad iki šiol Lietuvių Fondo metinio pelno paskirstymas nėra buvęs tikslus ir kad reiktų, pelną skirstant, nesismulkinti ir neduoti pinigų toms sritims ar organizacijoms, kurios yra smulkaus vietinio pobūdžio ir gali (ir turi) būti vietos visuomenės remiamos. Lietuvių Fondas, jausdamas tai ir "norėdamas turėti daugiau patarėjų", kreipėsi į PLB Kultūros tarybą, kad ši tartų savo autoritetinę žodį. Š. m. kovo 13 d. "Drauge" atspaus-tas dr. G. Baluko rašinys "Lietuvių Fondo pelno paskirstymo problemos" ir gale pridėtas J. Puzino, PLB kultūros tarybos pirm., laiškas, kuri pateikiame savo skaitytojų dėmesiu.

"1. Pirmoje eilėje kreiptinas dėmesys lituanistiniam švietimui. Manome, kad artimiausiu laiku turėtų būti paruošta ir išleista:

a) mokykliniai sieniniai trijų rūšių Lietuvos žemėlapiai: fizinis (kalnai, lygumos, žemumos, upės, sienos), istorinis (svarbesnieji istoriniai įvykiai, Mindaugo, Vytauto Lietuva, Lietuvos padalijimai ir pan.), paminklinis (svarbesnieji archeologiniai, istoriniai, gamtos paminklai). Galėtų būti paruoštas ir išleistas literatūrinis žemėlapis. Ruošiant tuos žemėlapius, turėtų būti kontaktuojama su Lituanistikos Instituto atitinkamais skyriais.

b) Mokyklinė lietuviškoji enciklopedija. Čia turėtų būti duodama pagrindinių žinių iš Lietuvos istorijos, geografijos, lietuvių kalbos, literatūros, atrinktų biografijų ir t. t. Mokiniai įprastų naudotis ir didžiąja Lietuvių Enciklopedija.

c) Lietuvių kalbos mokyklinis žodynas, skirtas pradžios ir vidurinės mokyklos reikalui. Žodžiai aiškinami lietuviškai ir angliskai. Žodyno ruošėjas turėtų kontaktuoti su Lituanistikos Instituto kalbos skyriumi.

d) Rodomosios priemonės: 1. Paveikslų aplankas (istoriniai dalykai, rašytojai, veikėjai ir kt.) ir 2. Skaidrės (krašto vaizdai, gamtos paminklai ir pan.). Jei atliktų pinigų, Lietuvių Fondas galėtų nupirkti mokykloms projekcinis aparatą.

e) Plokštelės ar juostos literatūros pavyzdinių dalykų, įkalbėtų autorių. Tokia priemonė svarbi kalbai, tarimui, deklamavimui. Albumėlis turėtų būti aprūpintas ir tekstu, kad mokinyt galėtų jį sekti.

2. Išleisti K. V. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" klavyrą. Gal sutiktų perrašyti muzikas Jonas Zdanius. Gera būtų, kad klavyrą išleistų ofsetu kuri nors žinoma amerikiečių leidykla. Pinigų tam reikalui tektų skirti šiemet ir kitais metais.

3. Monografija apie M. K. Čiurlionį. Paprašyti, kad ją paruoštų prancūziškai mūsų žinomas meno istorikas Jurgis Baltrušaitis (Paryžiuje).

4. Plati Lietuvos istorija anglų kalba. Ji būtina ypač dėl to, kad sovietiniai istorikai ją labai iškraipo. Dr. Zenonas Ivinskis, kiek žinoma, jau turi paruošęs plačią Lietuvos istoriją.

5. Lituanistinių mokslo darbų užsakymas. Reiktų išnaudoti dar gyvus mūsų geriausius lituanistus, dirbančius ne savo srities darbą ar jau išėjusius pensijon ir skirti iš Lietuvių Fondo lėšų moksliniams darbams paruošti. Sudaryti jiems bent minimalias gyvenimo sąlygas. Žinių apie tokius mokslininkus galėtų suteikti Lituanistikos Institutas ir Liet. Katalikų mokslo akademija.

6) Stipendija lituanistikai (kalbai, literatūrai, istorijai) studijuoti. Kandidatai turėtų būti baigę

kolegiją ir siekią daktaro laipsnio. Stipendija duotina trims metams po 3,000 dolerių. Jei Lietuvių Fondas nusistatytų steigti tokią stipendiją, turėtų būti paskelbtas konkursas.

Tai tokios PLB Kultūros tarybos sugestijos Lietuvių Fondo pelno paskirstymo komisijai šiems ir artimiausiems kitiems metams."

Šis pasiūlymas parengtas specialiaame kultūros tarybos posėdyje sausio 21. PLB Kultūros tarybą sudaro: dr. Jonas Puzinas, pirm., Leonardas Dambriūnas, vicepirm., Aleksas Vaškelis, sekr., dr. Vincas Maciūnas, ir. Kostas Ostrauskas, dr. Antanas Salys ir Vincas Trumpa — nariai.

Savo rašinyje dr. G. Balukas rašo, kad "ši institucija, mūsų manymu, yra kompetetinga eiti LF pelno paskirstymo komisijos ekspertų - patarėjų pareigas..." Bet toliau jis prideda, kad "taip pat norėčiau pabrėžti, kad PLB Kultūros tarybos siūlymai nebūtinai turi būti priimtini LF pelno paskirstymo komisijai..." Būdamas vienas iš LF valdybos narių ir galėdamas kalbėti LF vardu, dr. Balukas, paminėjęs keletą LF skirstymo problemų, praneša, kad 1966-67 m. LF pelnas turėtų siekti tarp 13,00 ir 15,000 dol. pelno ir kviečia tautiečius pareikšti savo nuomonę dėl pelno paskirstymo, rašant straipsnius arba siunčiant privačius pasiūlymus Lietuvių Fondui: "Lietuvių Fondas", L. F. Pelno Paskirstymo komisija, 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629.

Malonu girdėti, kad norima "pajusti lietuvių visuomenės pulsą šiame svarbiame reikale". Manome, kad komisija susilauks ir raštų spaudoje ir privačių laiškų. Kviečiame vienaip ar antraip pasisakyti ir LD skaitytojus.

KNYGOS LAUKIA SKAITYTOJO

KNYGOS LIETUVIŲ KALBA

- ☐ **Vidudienio sodai** — Midday Gardens, prize winning poems by Bernardas Brazdžionis. **Price:** \$4.00
- ☐ **Vyskupas ir velnias** — The Bishop and the Devil, short stories by the late Ignas Šeinius. **Price:** \$3.00
- ☐ **Paukščių Takas** — Milky Way, poems by A. Radžius. **Price:** \$1.50
- ☐ **Pažadinti sfinksai** — Awakened Sphinxes, poems by Alfonsas Gričius. **Price:** \$1.50
- ☐ **Varpai Skamba** — The Bells Toll, a novel **Price:** \$2.50
- ☐ **Karaliai ir šventieji** — Kings and Saints, poems by Elena Tumienė. **Price:** \$2.50
- ☐ **Dažytas vualis** — The Painted Veil, a novel by S. Maugham, transl. by S. Zbarskas. **Price:** \$3.00
- ☐ **Amerikos lietuvių vardynas** — Lithuanian Who's Who in the U. S. **Price:** \$7.00
- ☐ **Kovose dėl Lietuvos** — In The Wars For Lithuania, 2 volumes, memoirs of General Stasys Raštikis, a Lithuanian bestseller. The first volume is sold out. **Price:** \$7.00
- ☐ **Lietuvių tautos kelias** — The Course of the Lithuanian Nation, 2 volumes, by Prof. M. Biržiška. The first volume is sold out. **Price:** \$3.00
- ☐ **Rinktinės mintys** — a collection of statements, phrases made by world-famous people, prepared by Rev. Dr. J. Prunskis. **Price:** \$4.00
- ☐ **Patarlės, priežodžiai ir posakiai** — a collection of Lithuanian proverbs and sayings. **Price:** \$3.50
- ☐ **Lietuvių liaudies dainos jauniems pianistams** — Lithuanian folk songs for young pianists, arranged by Vytautas Kerbelis. **Price:** \$2.00

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLA

4364 Suncet Boulevard

Hollywood 29, California

Tel.: NO 4-2919

KOMP. JUOZO ŽILEVIČIAUS DARBAI IR KŪRYBA

Jonas Puzinas

Kai prieš 75 metus gimė Juozas Žilevičius, kuriam vėliau buvo lemta gyvai įsijungti į muzikinį lietuvių gyvenimą, rusų prispaustą Lietuvą gaubė dar nyki tamsa. Tik kur nekur jau spindėjo viltingi lietuvių žiburiai, nušviesdami varganą ir sunkų lietuvių tautos kelią į laisvę ir gražesnę rytojų. Prūsiose ėjusi Aušra ėmė sklaidyti nakties tamsumus, Šviesa skverbėsi į pavergtą Lietuvą, o Varpas ėmė kelti lietuvių kovon prieš prispaudėjus. Stipriu lietuvių tautos dvasios palaikymo veiksmu buvo ir lietuviškoji daina. Liaudies dainos stiprino ir guodė lietuvių sunkiais jo gyvenimo metais, teikė džiaugsmo šviesomis jo valandomis. Atsirado nežinomų muzikos kūrėjų, kurie pritaikė melodijas Strazdelio, Vienažindžio, Baranausko ir kitų poetų dainoms. XIX amžiaus pabaigoje, atbundant lietuvių tautinei sąmonei, ir lietuviškas muzikinis gyvenimas ima žengti savo pirmuosius žingsnius. Tuo metu vienur kitur pasigirsta Petro Armino daina "Tegul girios šlamščia ūžia" — tai kariškas maršas, kėlęs lietuvių kovos dvasią (daina su gaidomis išsp. Aušroje 1884 m. nr. 9), susilaukė Ks. Vanagėlio "Kur banguoja Nemunėlis", "Lakštingalėlė" (Aušra, 1886 m. nr. 6) ir "Iš tolimos šalies" (1887 m. nr. 5). 1898 metais Varpo nr. 6 išspausdinamas Vinco Kudirkos himnas "Lietuva tėvynė mūsų". Kai gimė Juozas Žilevičius, mūsų būsimeji kompozitoriai ir muzikinio gyvenimo organizatoriai dar tebebuvo nuo 24 iki 3 metų amžiaus. Pavyzdžiui, Č. Sasnauskas jau buvo sukakęs 24-rius metus, J. Naujalis — 22, T. Brazys — 21 metus, M. Petrauskas ėjo 18-ousius, M. K. Čiurlionis tebebuvo 16 metų, o J. Gruodis — septynerių. Tia tokioje aplinkumoje gimė būsimasis kompozitorius ir muzikologas Juozas Žilevičius.

J. Žilevičius gimė 1891 m. kovo mėn. 16 d. Jerubaičių viensėdyje, Plungės vls., Telšių aps. Juozukas jau iš manžens buvo linkęs į muziką. Pirmuoju jo muzikos mokytoju buvo Napoleonas Sasnauskas Plungėje. 1908 metais septyniolikametį jaunuolį Juozą jau matome bevargoninkaujantį Plungėje ir netrukus beruošiantį koncertus su instrumentalistais Telšiuose, Plungėje ir Rietave. Tuo pat jis įsijungia į plačią lietuvišką veiklą ir nuo 1908 metų ima bendradarbiauti Šaltinyje, Garnyje, Nedėldienio Skaityme, Rygos Garse ir kituose laikraščiuose. Prasidėjus Didžiajam karui, Žilevičius

kartu su pabėgėlių banga pasiekia Petrapilį, kur visą karo metą nuo 1914.IX.17 iki 1918.X.1 dėstė muziką ir dainavimą Šv. Kotrynos vyrų gimnazijoje, kurią lankė didelis lietuvių jaunuolių skaičius. Turėdamas pragyvenimo šaltinį, J. Žilevičius visa energija kibo į mokslą: čia jis toliau tęsė gimnazijos kursą, kurį eksternu baigė 1918 m.; 1915 m. įstojo į muzikos konservatoriją, kur 1919 m. baigė teorinius dalykus ir kompoziciją laisvo menininko laipsniu, be to, lankė Meno istorijos institutą. 1919.IX.1 paskirtas I-sios valstybinės muzikos mokyklos Vitebske dėstytoju, netrukus profesorium ir moksliniu fakulteto sekretorium. Be to, buvo žemesniųjų muzikos mokyklų inspektorium, Vitebske vadovavo chorams, skaitė paskaitas iš muzikos srities ir kt.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, J. Žilevičius nerimo svetimame krašte ir po ilgų pastangų 1920 m. pavasarį grįžo tėvynėn. Čia jis tuoju pat įsijungė į Lietuvos Meno Kūrėjų, Adomo Varno vadovaujamą, Draugiją, kurion buvo susibūrę dailininkai, rašytojai, muzikai, teatralai ir architektai. J. Žilevičių matome aktyviai veikiantį teatro ir muzikos sekcijose: jis įėjo į Teatro Tarybos branduolį, dėstė Vaidybos mokykloje ir pagaliau sutelktinio darbo vaisius buvo įsteigimas Dramos Teatro, kuris buvo atidarytas 1920.XII.19. Dar daugiau darbo ir sielos įdėjo J. Žilevičius muzikos sekcijos veikloje: čia jis buvo tos sekcijos sekretorius, rūpinosi vargonininkų ir chorvedžių kursais, muzikos mokyklos organizavimu ir operos kūrimu. Ypač dideli J. Žilevičiaus nuopelnai organizuojant operą: jis buvo pagrindinė operos sekcijos dvasia — sekretorius; įsikūrus operai ir 1920.XII.31 pastatė Verdi "Traviatą", jam patikėtos operos administratoriaus ir II-jo dirigento pareigos, pagaliau jis tapo viso Valstybės administratorium. 1922 m. J. Žilevičius paskiriamas švietimo ministerijos meno skyriaus viršininku. Eidamas tas pareigas, J. Žilevičius yra atlikęs daugybę labai reikšmingų organizacinių darbų Lietuvos muzikinio gyvenimo lygiui pakelti. Jis puikiai suprato šios meno šakos svarbą lietuvių tautai. Pavyzdžiui, leisdamas Muzikos Almanachą 1924 metams, jis tarp kita ko rašė: "Taigi, kam rūpi tautos ir savosios šalies sėkmingas vystymasis, jos ateitis — turi rūpintis ne vien Lietuvos valstybinio aparato išlaikymu atitinkamoje aukštumoje, ne vien jos ekonominio būvio pušiausvyra, ne vien mūsų ūkio ir pramonės kėlimu, bet taip pat ir

Clevelandiečių delegacija prof. J. Žilevičiaus 75 metų sukakties bankete įteikia sveikinimą sukaktuvininkui ir auką archyvui. Iš kairės: F. Ejdimtas, O. Mikulskienė A. Mikulskis, dr. Nasvytis. Dovanas priima J. Žilevičius.

Members of the Cleveland delegation extend their greetings to Prof. J. J. Žilevičius and present a donation for the Lith. Musicology Archives during testimonial banquet given in honor of Prof. J. Žilevičius.

mūsų tautinio meno ugdymu ir kėlimu. O viena svarbiausių meno šakų, ypač esminiai žymi lietuvių gyvenime ir todėl juo svarbesnės reikšmės, tai dainos ir muzika. Juk žinome, kiek svėrė jos mūsų pavergtosios ir paskum atgimstančios ir laisvėjančios lietuvių tautos gyvenime, kiek prisidėjo jos mūsų tautinei dvasiai mumyse išlaikyti, kiek kėlė ir tebekelia dainos ir muzikos garsai kilnių jausmų kiekvieno žmogaus, o ypač lietuvių sieloje" (Muzikos Almanachas, 1924, psl. 61).

J. Žilevičius sudarė muzikos programas pradžios ir vidurinėms mokykloms, per tris vasaras organizavo muzikos mokytojams kursus, kad tos programos būtų sėkmingiau įgyvendinamos. Ligtoliniai lietuvių ruošiami koncertai buvo neaukšto lygio, dažniausiai tenkintasi choro atliekamomis harmonizuotomis lietuvių liaudies dainomis, kartais programą pajvairinant koku solistu ar instrumentalistu. J. Žilevičiaus iniciatyva 1923.V.11 Kauno miesto sode suruoštas pirmasis simfoninis koncertas, o liepos 27 d. įvyko pirmasis lietuviškos muzikos kūrinis

simfoninis koncertas, kur atlikta ir pirmoji J. Žilevičiaus sukurta simfonija. Tokių simfoninių koncertų 1923 metais suruošta net 32. J. Žilevičiaus rūpesčiu 1925 m. išleisti ir M. K. Čiurlionio muzikos kūriniai. J. Žilevičius buvo ir pirmosios dainų šventės organizatorius. Toje šventėje (1924.VIII.23-25 Kaune) buvo sutelkta 80 chorų su 3000 dainininkų.

Daugiau kaip ketverius metus dirbęs Kaune, 1924 m. rudenį St. Šimkaus kviečiamas J. Ž. išvyko į Klaipėdos muzikos konservatoriją, kur buvo mokytoju, inspektorium ir 1927-28 m. direktorium. Jis gali didžiuotis dideliu būriu savo mokinių, išvairių nemažą barą muzikiniame gyvenime. Štai labiausiai iškilusieji: Juzė Augaitytė, J. Bertulis, A. Dambrauskaitė, A. Ilčiukas, H. ir J. Kačinskai, V. Marijošius, O. ir A. Mikulskiai. St. Santvaras, Stp. Sodeika, J. Strolia, J. Švedas.

J. Žilevičius jau senokai domėjosi lietuvių muzikos istorija, todėl švietimo ministerijos siunčiamas 1929. I.21 atvyko į JAV-bes tos medžiagos rinkti. Apsigyvenęs Elizabethe, Nukelta į 17 psl.

Komp. J. Žilevičiaus pagerbimo koncerte Alice Stephens dainininkės atlieka programos dalį. Dirig. A. Stephens, prie pianino J. Byanskas.

Alice Stephens Singers provided entertainment during the testimonial banquet given in honor of Prof. J. Žilevičius. Foto V. Noreika

Palata Nr. 7

Romanas

Vertė J. Andrius

Pradžia prėjusių metų kovo nr.
10-tas tęsinys

☆

Prieš išvykstant akademikui Neževskiui į Jungtines Amerikos Valstybes dalyvauti pasauliniame psichiatrų kongrese, vieną dieną atsitiko net du dalykai.

Pirmas — su jaunu poetu Makaru Slavkovu. Jis iš pat ryto buvo parodytas akademikui.

Jei norite — paprasčiausia istorija.

Makar Slavkov dar neseniai šventė savo amžiaus dvidešimtuosius metus. Atšvęsta buvo puikiai, nors ir ne pagal numatytą programą. Makar Slavkov buvo svajotojas ir vis dar statė tokius jau seniai atgyventus pastatus, kaip oro pilys, ir tikėjo jų pastovumu. Dirbo jis fabrike ir, reikia pripažinti, nekaip dirbo. Šešios dešimtys rublių mėnesiui — nedidelės pajamos dvidešimties metų jaunuoliui, turinčiam milžinišką troškimą gyventi, norinčiam pavalgyti, išgerti, apsirengti, nueiti į kiną, į kavinę kartu su riestanose Šuročka, pilna velnišku pagundų, bet labai užsispyrusia ("Vesk — tada". Tiesą sakant, ji ir nesirengė tekėti už Elavkovo — taip sau tikėtai dėl kolekcijos, o gal iš jo ir išeis kas nors). Nežiūrint to, Slavkov pirkinėjo Šuročkait pyragaičius ir limonadą, vedžiojo ją į kinus ir priėjo iki to, kad visiškai prasišlytų jo kelnės, išsižiojo pusbačiai, gi naujų nusipirkti nebuvo iš ko. Gyveno jis kartu su seserimi, mažoje kamarėlėje, pas savo tetą, kur ateidavo tik pernaktoti.

Makar Slavkov iki pasiutimo mėgo gyvenimą. Jis turėjo ypatingą talentą, ir tas jo talentas sudarė galvosūkį Antiperovui — storoko Maskvos žurnalo poezijos skyriaus vedėjui.

Atsikratyti lankytoju buvo galima labai lengvai, bet Antiperovas pajuto, kad šis jaunuolis pavojingas, kad jo eiles pradės išmokti jauni poetai, kurie kažkur rinkdavosi, ir eilės pasklisdavo po visą Rusiją. Antiperovas dėl visa ko pranešė apie Slovkovą KGB.

Didelį pasisekimą jaunimo tarpe sukėlė Makaro Slavkovo eilėraštis "Nemiga". Tas pasisekimas net kiek susuko jaunam poetui galvą. Bet... kaip susipažinti su žmonėmis, kaip susitikti, jei ir apsirengti nėra kuo?

Šuročka nebuvo per daug jautri Makaro poetiniam triumfui; ji iš viso mažai orientavosi poezijoje, bet užtai ji pati būvo žavi. Slavkov tiesiog alpo nuo troškulio turėti šį lengvojo pūkelio stebuklą. O ji nuolat jam pasakojo, kad Petka Žuk puikiai dėvi, kad jo tėvas nupirko jam automobilį ir jis dabar važinėja juo institutan, ir aplamai J Petka puikus berniokas.

Makar klausė jos, rijo seilę ir kartu juodą apmaudą.

Kiekvienas narvas blogas,
Nes juk narvas — tai spąstai, —
Taip saulei leidžiantis galvojau aš.
O riestanosė gražuolė marga suknele
aptarė narvą labai taikliai.
Ji kalbėjo apie mašiną, apie stilių, apie fran-
Deja, aš Romeo, o ne Jago. /tq.

Oranžiniai ratai ir malūno sparnai
Sukasi aplink, apakinančiai, —
O visi stebi priešo žvilgsniu
Mano nesekmes ir nelaimės.

Ir privalau aš žūti
Dėl poros sudėvėtų kelnų,
Nei pusės porcijos neparagavęs laimės.
Ką gi, aš pasiruošęs žūti.

Visi laikai tempia Izaokus ant aukurų,
Galėjo mano tėvas būt karalium!
Bet ar gyvenimas saldesnis būtų, ar
gražesnis?

Gal būt, pastogė būtų kiek gražesnė,
Gal nebėgiotų žiurkės ir
Teta neknarkytų taip, lyg persišaldęs
dūmtraukis.

Ir man gyvenimas visai skirtingas.
O vis dėlto aš pasakysiu, kad jei jau nar-
vas — tai auksinis,

Ar bent jau paaukuotas,
Kad nustebintų visas kūmutes —
Tegul pats Michelandželo padaro jį,
Tesaugo jį patsai Gabrieliūs, tartum rojaus
vartus.

Taigi...
Tavo eiseną kitokia
Ir tavo tėvas karalium nebuvo,
O tu tas pats Makaras, ant kurio visos ne-
nelaimės krenta, dar vos
tik dvidešimties metų tesulaukus.
Ir nēr už ką nupirkt saldinių riestanosei
Dulcinėjai.

Mano diena trumpėja, o naktis ilgėja,
Tai kodėl netapti nakčiai begalinei ir am-
žinai ilgai.

Taip paprastai jis galvodavo eilėmis. Vėliau tos eilės taip pat paprastai suguldavo ant popieriaus, — kreivos, girtos, netvarkingos, o jų priešaky atsistojo jų pavadinimas "Juodasis klausimas".

Šuročka žadėjo ateiti. Jis nusipirko butelį baltojo vyno, kvepiančio rudens oru. Ir visą dieną po išbalusią, išblukusią dangaus mėlynę slankiojo lengvi rūkeliai. Sukaliojosi paskutiniai aukso lapai, ieškodami paskutiniosios prieglaudos — išblokti iš gimtųjų namų, jie jau nebesirūpino grožiu, džiuvu, rudavo, nebeglamonėjo jų šilti vėjeliai, jie krito, lyg pakirsti, į drumzliną rudens purvą.

Niūri rudens diena jau iš pat ryto apėmė visą Makaro Slavkovo sielą ir įsitaisė joje, kaip tikras šeimnininkas, nepaisydama kuklaus priešinimosi jos buvusio optimistinio savininko, kuris bandė įkalbėti jai palikti jam jo sielą, kurioje dar tebebuvo rakandai dvidešimties pragyventų metų — išblukusios viltys, suraukšlėtos svajonės, aptemdyti pirmieji džiaugsmas, pavydulinga meilė gyvenimui, poezijai, Šuročkai.

Bet beširdis, žiaurus šeimnininkas trypė jo sielą, kaip buldozeris, lyginantis aikštelę statybai, — maigė, mindžiojo, rovē su šaknimis visas tas buvusio grožio liekanas ir be atodairos šaukė, nustelbdamas visus garsus ir poetines melodijas.

— Užteks maivyti... tu, optimistinė šarmanka! Priviso jūsų čia, puolusių angelų, gyva pekla. Ir tu manai išsilaikyti savo tame

angeliškame vežime? Niekai! Tavo eilėraščių niekas nespausdins. Juk tai individualistiniai kūriniai, o tokiems paskelbtas karas. Paimkime nors ir tavo tą paskutinį opusą "Juodąjį klausimą". Jau pati antraštė viską pasako. Reiškia, mielasai, sovietinio gyvenimo klausimas — tau juodasis? Išėina, kad tu gyveni narve, ir net ne paauskuotame, o paprastame, geležiniame — už geležinių groty? Nors tai ir neparašyta, bet lengvai išskaitoma tarp eilučių. Ir gyvensi iki savo amžiaus pabaigos tame narvely dėl to, kad nesugebi prisitaikyti. Gi Petka Žukov gyvena auksiniame — jam nuspiauti į visus idealus, jis — spekuliantas, žydi; o tokie kaip tu vysta, nespėję išsiskleisti. Ir Šuročka ateis pas jį, o ne pas tave...

Makaras rūkė papirosus vieną po kito, ir burnoje jam buvo kartu, norėjosi verkti.

Kaip paprastai, diena praėjo nuobodžiai, lėtai, prirūkytame ceche atliekant seniai įgriusį darbą, apie kurį jis privalo rašyti eiles ir dar apie taip vadinamus to darbo herojus, kurie taip pat herojiškai kankinasi, kaip ir jis pats, svajodami kuo greičiau išeiti iš čia kur karčiamon, išgerti ir užmiršti savo herojiškumą. Šiame darbe Makarovas matė tik begalinį nuobodulį, slegiantį ir niekinantį žmogų ir jo kūrybinę dvasią, jungą.

Tokios mintys klaidžiojo jo galvoje, kai jis ėjo namon, siaura gatvele, nuolat stumdomas praeivių, ir staiga visai arti pamatė Petką Žukovą prie automobilio vairo. Greta jo sėdėjo Šuročka.

Grįžęs namon, nenusivilkęs šlapio "neišdžiustančio" apsiausto, Makaras atsisėdo prie linguojančio stalelio, ant kurio stovėjo dar iš vakar vakaro parengta vakarienė: butelys vyno, lėkštė su papiaustyta dešra, pigūs sausainiai ir lėkštelė su saldainiais.

Ir vėl mintys ėmė suktis eilėmis per tą laiką, kol jis išgėrė iki dugno visą butelį vyno, suvalgė dešrą, sausainius, saldainius — visa tai darydamas automatiškai, kaip užsukta mašina, nejausdamas nei saldumo, nei kartumo.

Paskutinius tris saldinius jis įsikišo į apsiausto kišenę ir išėjo gatvėn.

Lietus pylė kaip iš kibiuro, vėjas laužė apnuogintas šakas, prisiminė — "nepastovi ant kojų žmogus". Makaras ėjo svyrudamas, skeryčiodamas rankomis, vėjas plakė jas, o jam atrodė, kad jis plaka šio niekšingo pasaulio, su kuriuo jis dabar išėjo į paskutines lemtingas rungtynes. Staiga jis pamatė prieš save Aleksandrą Bloką. Išnėrė jis staiga iš rūko, susilygiavo ... Jis buvo kiek didesnis už Makarą, ir todėl reikėjo pakelti galvą, kad pamatytum svajingas poeto akis, nukreiptas į nepasiekiamus amžinybės Toliūs.

Makaras visu balsu šaukė jam:

Tave apvylė, mane apvylė,
apvylė mus visus —
per visą naktį skraidė kulkos,
iš ryto gi — laimėjimas šviesus!
Bet ne visiems.
Kuriems?

Diena — tai niekis,
trumpa diena, ne amžius,
tik amžinas Žmogus, —
neleista jam nebūti, neatminti,
nejaust ir nežinot.

Naktis atslinko, lyg vagis.
Tu vienas sėdi kambary, girdi?
Krebžda pelės,
kalėjimo sargo raktai žvanga.

Tyliau, nešauk,
juk niekas neišgirs.
Teisybę ir herojus — viską tu pamiršk,—
štai, atslenka naktinė pabaisa, —
tamsa, tiršta, akla tamsa.
Ore stiprėja šaltis —
o kur gi tavo Kristus
raudonu rožių vainiku?
Dvylika budelių nakties tamsoj
sušaudyt veda mus,
stebuklu dar išlikusius,
o priešaky —
žvaigžde raudona pasipuošęs
žingsniuoja Judas. —
Tvirtu žingsniu skerdyklon veda
jis savo išrinktąją tautą...

Paskui jis pasileido bėgti, kol atsidūrė upės pakrantėje, — bet ir ten jis nesustojo, — jis nebeatsiminė, kas su juo atsitiko. Milcininkas pranešė, kad pilietis Makar Ivanovič Slavkov, darbininkas, dvidešimties metų, neblaiviam stovyje, šoko į upę, iš kur jį ištraukė kitas pilietis, Leonid Leonidovič Neizvestnyj, taip pat dvidešimties metų, studentas. Pilietis Slavkov, atsipeikėjęs, neaiškiai atsakinėjo į klausimus ir vis šaukė: "Jei visus snukius sujungti į vieną snukį, tai kad duočiau aš tam snukiui į snukį!" Į budinčio pastabas, kad nėra čia ko kolytis, jokių snukių mūsų sostinėje nėra ir negali būti, pilietis Slavkov, Makar Ivanovič, sušuko: "Jūs — asilas ir poezijoje nieko neišmanote" ir akiplėšiškai kvatojo, lyg beprotis, kai jam buvo visai teisingai pastebėta, kad išsireiškimuose apie snukius jokios poezijos nėra, kad tai tik viešos tvarkos drumstimas. Kadangi pilietis Slavkov, Makar Ivanovič, buvo aiškiai pamišęs, tai jį ir buvo nugabentas į psichiatrinę ligoninę.

Reikia pridurti, kad Makarą išgelbėjęs Leonid Leonidovič Neizvestnyj pats buvo atėjęs prie Jauros upės skandintis, nes buvo galutinai gyvenimo apviltas. Iš tikrųjų jis jau buvo nebe studentas, nes prieš dieną buvo išvartytas iš universiteto už karikatūrą "Asilas ir asilinės lakštingalos", kurią jis buvo iškabinęs aktų salėje. Dideliame kartono lape buvo pavaizduotas riebus asilas, panašus kaip du vandens lašai į Chruščiovą, sėdintis rūmuose už stalo, gausiai apkrauto valgiais ir gėrimais. Aplink jį, besiskubinę lėsti, būriavosi mažyčiai asilėliai su lakštingalų galvomis ir forma. Asilas mokė asilines lakštingalas, o tos linksmai čiulbėjo. Po karikatūra buvo parašyta:

Nors vos tik tai aš paskaitau,
Pilu pamokslus jam ir tau;
Pats nosį rankomis krapštau,
Bet ponams nosį nušluostau.

Bendrai paėmus, Leonid Neizvestnyj nebuvo tvirtai ryžtingas, bet gerokai svyraujantis. Jis niekad tikrai nežinojo, ką jis padarys sekančią minutę, todėl ir visi jo planai ir sumanymai kabėjo ore. Tad nieko nuostabaus, kad atėjęs prie upės tikslu pasiskandinti, jis, vietoj to, išgelbėjo kitą skęstantį, ir tai suteikė jam nepaprasto džiaugsmo. Jis buvo taip sujaudintas ir taip juokingai pasakojo apie tai, kaip jis ėjo nusiskandinti ir išgelbėjo beskęstantį Slavkovą, kad budintis gydytojas tiek pralinksmino, kad čia pat pripažino, jog prieš jį stovi neabejotinas šizofrenikas. Kai Leonidui Neizvestnyj pasiūlė

Nukelta į 12 psl.

ANTANAS GUSTAITIS

Ir pabato juodas varnas...

MANO NAMELIAI

Savi nameliai, šilti ir glaudūs,
Visi pavydi jų gražumėlio.
Ar gal prilygti ten kokie Gliaudos
Sukreivazoti namai ant smėlio.

Savi nameliai — lyg baltas pūkas
Žolių žolynų aikštelėj tupi.
Ar ištremtinis, ar aš dipukas,
Savuos nameliuos visai nerūpi.

Kai debesėliai žeme atplaukia,
Lapkričio naktys už sienų plėšos,
Savuos nameliuos nei vėjai kaukia,
Nei barba lietūs į varnalėšas.

Šventieji akmens tada sušlampa,
Rūkan įgrimsta butis ir bokštai,
O tu nameliuos sau valgai slampa,
Geri lašelį, kad neužtrokštai.

Kai žiemą pūgoj, kaip kruopos ryžių,
Sniegai užbarsto stiklužį lango,
Nebematyti Ramono kryžių,
Nei kur ten skrenda strėlė į dangų.

Kažkur nueina baltybė plotų,
Šulniai ir svirtys, laukai ir jauja,
Kad nors šunelis kieme sulotų,
Kai per pasaulį žmogus keliauja.

O tau prie kojų ugnelė spraga,
Stebi raudoną namų žariją,
Kaip Baltaragio pinčuko ragą
Ir šventą Ingą drauge praryja, —

Ir noris šaukti visam pasauly:
Nors paskaitykit "Urro pro nobis",
Kad tie nameliai, mieli kaip saulė,
Nebūtų niekad graboriaus grobis!

PIRMAS

Visur, kur įteikia man dolerių voka,
Kur valgo ir geria ir nieko nemoka,
Visur aš suspėju ir sėdžiu vis pirmas
Ir atsveriu vienas ir tautą ir firmas.

Kai reikia kalbėti, aš pirmas tuoj stoju,
Viešai apraudoju tėvynės rytojų,
Kai reikia sušelpiti nors Balfu vaikytį,
Aš pirmas iš salės einu parūkyti.

Aš pirmas už pirmą pirmiausia balsuoju
Aš pirmas nedirbęs jau sunkiai alsuoju,
O jei mano priešai murmėti kur ima,
Tai surengiu pirmą savęs pagerbimą.

LAIŠKAS "KARALIŲ IR ŠVENTŲJŲ" AUTOREI

Dėkingas Jums už posmų rimtį,
Už ritmą, rimą, žodį dygų, —
Už tai, kad verčia mus atgimti
Ir vėl naujai gyvent iš knygų.

Aš išskaičiau ten meilės meną,
Jausmuos Barboros, viltį Stasės,
Ir šandie net many gyvena
Drauge karalius ir šventasis.

Karalius ten, kur nėra pavoju,
Kur smilko man garbės kodylą,
Kada prieš šventąjį kovojau,
Kol jis šešėlyje sudyla.

Karalius, kai geidžiu valdyti,
Vaidint Šarūną ar Jogailą —
Šventasis, kai greta Aldytė,
O apgautos Jadvygos gaila.

Esu karalius tarp veikėjų,
Kada geriu, kada flirtuoju,
Arčiau namų — staiga menkėju,
Ir prie žmonos virstu šventuoju.

Karalius, kai veidai apvalūs,
Neleidžia geismas nusėdėti —
Šventasis, kai, plaukam pabalus,
Nėra troškimo nusidėti.

DEDIKACIJA,

įrašyta (Bern. Brazdžioniui) į knygą
"Anapus teisybės"

Rods, drauge Pegasą vijom,
Šaukėm žodžiais mandagiais —
Tu pragydai pinavijom,
Aš apžėliau tik dagiais.

Tavo mūza prie San Diego
Rado laimę pagaliau,
Mano — dieną nori miego,
Naktį ūkauja toliau.

Tavo — angelu pragysta
Jambų posmuose doruos,
Mano — gundančią nuogystą
Slepia rimų skuduruos.

Tik susėdusios prie džino
Kai užgieda jos kartu, —
Niekas, niekas nebežino,
Kur čia ašen ir kur tu.

JEI NORI...

Pasveikinimas J. Andriui juozinėse

Jei nori, pažvelki iš šono,
Jei nori, žiūrėk į galus,
Pasaulis tik indas krušono,
Tik indas gražiai apvalus.

Čia viskas į vieną supilta,
Ir vynas ir lūpų dažai,
Ragaujam ir grieką dar šiltą,
Tik meilės, tos meilės mažai.

Šaukiesi jos žodžiais nabagų
Ir giesme poetų meldi,
O grįžta tik skausmas lumbagų
Ir karsta degtinė saldi.

Ir liūdi amūras nuogalis,
Netekęs vilyčių lakių.
Aplinkui — nei atdūcio Alės,
Nei Olgos rudųjų akių...

Apie autorių A. Gustaitį žiūr. 17 psl.

Choras 1965 metais.

Komp. Br. Budriūnas, dirigentas.

Šv. Kazimiero parap. choras su savo vadovu ir dirigentu ir solistais. I-je eil. iš kairės stovi: sol. R. Dabšys, Birutė Dabšienė, K. Dambrauskaitė, dir. komp. B. Budriūnas, sol. Z. Kalvaitienė, akomp. R. Apeikytė, choro vald. pirm. A. Raulinaitis.

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos

CHORAS, VADOVAUJAMAS KOMP. BR. BUDRIŪNO,

švenčia 25 metų veiklos sukaktį

Retas kuris parapijos choras gali pasigirti tokiais muzikiniais pasiekimais, kaip Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos choras. Ieškodami jo "istorinių" ištakų, turime nuklysti į senus 1940-tus metus, kada prel. A. Macejauskui pradėjus laikyti lietuviškas pamaldas Šv. Povilo bažnyčios požemyje, susidaręs žmonių būrelis pradėjo pamaldų metu giedoti. Kaip J. Tininis, gerai ištyręs "senų žmonių" pasakojimus, choro 25 metų sukakties leidinio istorinėje apybraižoje pastebi, pirmosiose prel. Macejausko pamaldose giedojusios tik dvi moterys, trečiai, Broni Starkienei vadovaujant. Pradžioje buvo akomponuojama pianinu, vėliau fizharmonija, kuri buvo dumiama it kalvio dūplės. Netrukus, išėjus iš "pogrindžio", vis dar nenu-

ilstamai diriguojant Starkienei, į vargonininko pareigas įsėdo Genovaitė Gražytė; pastarajai perėmus choro vadovavimą, 1964 metais jis jau "išplaukė" į plačiuosius vandenius ir dalyvavo tarptautinėje dainų šventėje Pasadenos mieste. Tais pat metais chorą vesti perėmus profesionalui vargoninkui Anicetui Šlapeliui, choras vėl ūgtelėjo, repertuaras buvo papildytas jau miršiam chorui rašytomis giesmėmis bei dainomis. To meto choro tradicine daina galima laikyti Ssnausko "Karvelėli mėlynasis".

1949 m. choro vadovavimą perėmus iš Vokietijos atvykusiam J. Ažuolaičiui, jaunam energingam vyrui, mišraus choro repertuaras dar praplėstas, nors neatsisakyta ir to-

kių liaudiško stiliaus dainelių, kaip "Oi, učia, učia". Dėl asmeniškų darbų ir studijų J. Ažuolaičiui nuo vadovavimo atsisakius, surastas naujas vadovas — muzikas A. Skridulis, buvęs Čiurlionio ansamblio narys, gerą choro kultūrą įsigijęs žmogus. Jis toliau ugdė chorą ir per trumpą laiką išmokė nemažai naujų liaudies ir mūsų kompozitorių harmonizuotų dainų. Liaudiškas dainų stilius dabar žydėte žydėjo. To meto charakteringomis dainomis galima laikyti "Ta mūs seselė" ir "Žiema bėga". Choras pradėjo dažniau dalyvauti įvairiuose kolonijos parengimuose ir minėjimuose. Prie choro programos prisidėjo solistai, kaip Vl. Baltrušaitis, Florence Korsak, Liucija Zaikienė ir kt. (Pastaros dvi iki šių dienų išsilaikė Los Angeles lietuvių kolonijoje, ilgai rėmusios chorą savo solo dainomis).

Bažnyčioje įvestos mišios "Salve Regina" ir keletas naujų giesmių.

Paskutinis A. Skridulio darbas buvo operetės "Kaminkrėtis ir malūnininkas" pastatymas (1952) kuriame solo partijomis pasireiškė balsingesnieji choro nariai (L. Zaikienė, B. Seliukas, O. Mikuckienė, D. Pulkaunikaite, K. Galiūnas, R. Dabšys).

Po to kiek daugiau negu metus chorui vadovavo J. Strolia, geras kompozitorius, bet neramos dūšios žmogus, negalįs ilgiau vienoje vietoje pabūti.

1953 metais choras pergyveno naują metamorfozę: J. Stroliai "pabėgus", iš Detroito atvyko kompozitorius Bronius Budriūnas, jau Lietuvoje pasižymėjęs muzikas kūrėjas ir chorų dirigentas. Paėmęs batutą į savo rankas, netrukus (lapkr. 22 d.) surengė koncertą, kuriuo pradėtas naujas choro laikotarpis, vedantis į muzikinio meno aukštumas (Koncerto pranešėja buvo filmų aktorė Rūta Lee-Kilmonytė, išaugusi iš to paties choro narių, solistė — Florence Korsak).

Metai iš metų choro repertuaras keitėsi, turtėjo mišraus choro dainomis, sukurtomis geriausių mūsų kompozitorių (Banaičio, Gruodžio, Šimkaus...), operų ištraukomis, kantatomis. Choras ėmė rengti tradicinius savo koncertus (parapijos rengiamose liet. dienose, per šv. Kazimierą), dalyvavo Vasario 16 minėjimuose, Vyčių kongrese, o taip pat ir už parapijos ribų. Iš choro išaugo savų solistų — Birutė Reivydaite, Rimtautas Dabšys, L. Zaikienė, V. Šaras ir kt.; į choro koncertų programas buvo kviečiama ir solistų iš toliau, choro šventės padarant dar iškilmingesnes.

Iš religinių didesnių kūrinių pamintėtina kruopščiai parengta Th. Dubois oratorija "Septyni Kristaus žodžiai", kuri per paskutiniuosius šešerius metus būdavo atliekama bažnyčioje rekolekcijų baigimo metu. (Išleista oratorijos plokštelė tuo tarpu tėra vienintelis choro pajėgumo liudytojas; o jau būtų pats laikas sudaryti ir išleisti pasaulietiškus

1967 metų choro valdyba. Iš kairės: dir. B. Budriūnas, Laimutis Dovydaitis, Ramunė Valukonytė, pirm. Algis Raulinaitis, Birutė Dabšienė ir Mečys Sutkevičius. Foto L. Kančauskas

dainų iš choro repertuaro rinkinį plokštelę).

Mėgiama yra Budriūno "Malda" (Tėve mūsų...), taip pat J. Strolis (P. Jurkaus žodžiai) "Težydi vėliai Lietuva", kuri ilgainiui tapo viena iš įspūdingiausių bažnyčioje giedamų giesmių. Išaugus solistui R. Dabšiui, ši giesmė ir šiandien neretai graudina ir guodžia maldikų širdis.

Keturiolika metų chorui vadovauja ir jam diriguoja kom. B. Budriūnas. Į choro repertuarą dabar įeina beveik visų trijų dainų švenčių dainos, o III-sios šventės — visos, nes joje choro daugumas narių dalyvavo ir buvo, galima sakyti, geras pagrindas Budriūno kantatai "Tėviškės namai".

Choro tradicinėmis dainomis pasidarė paties Budriūno sukurto mis dainomis "O Nemune" ir "Mano protėvių žemė" kurios atliekamos ir kitų pajėgesniųjų chorų ir dainuojamos didžiųjų iškilmų metu, vadinamos patriotiniais himnais. Didžiausias repertuaro dalykas šiuo metu yra "Tėviškės namų" kantata, sukaktuviniam koncerte ištisai atta trečią kartą. Šis, kaip spauda pavadino, dainų šventės perlas choro jau gerai įsisavintas ir išjaustas, buvo atliktas nebe tik išskaitant ir ištariant balsu gaidas, bet ir išgaunant visą patosą ir nostalgiją, kuri veržiasi iš to tikrai šiuolaikinio (o ne ateities kartoms rašyto) kūrinio.

Atsimenant, kad chorą sudaro ne profesionalai, o dainos mėgėjai, kad jo narių skaičius nuolat keičiasi, vyresniesiems pasitraukiant, o įstojant jauniems (vietaj motinų dabar chore dainuoja dukros), dėka dirigento stiprios rankos ir nenuolaidumo, šis parapis choras gali drąsiai stoti į vieną eilę su kai kuriais pagarsintais mūsų anambliais. Kam yra tekę girdėti kitų parapijų chorų, tas iš karto pajus Budriūno diriguojamo choro pirmumą. Kaip dirigentas, B. Budriūnas yra nedideliame

pirmaujančių skaičiuje, žinąs balsinės medžiagos galimybes, jaučiąs turimų choro narių pajėgumą ir mokąs sudėtingą ir įvairų vienetą disciplinuotai valdyti ir išgauti reikiamus rezultatus. Budriūno vadovaujamam chore neišgirsi atvirų balsų, jis neleidžia vieniems dai-

Los Angeles šv. Kazimiero parapijos choras 1949 metais. Iš kairės į dešinę I eilėje sėdi: Kotryna Malinauskienė, sol. Marija Janušauskienė, vargonininkas Anicetas Šlapelis, vadovavęs chorui nuo 1947 iki 1949 m., klebonas kun. J. A. Kučingis, muzikas J. Ažuolaitis, 1949 m. perėmęs choro vadovavimą, Bronė Starkienė, pirmoji dirigentė, buv. šv. Jurgio Chicagoje par. vargonininkas Boleslovas Janušauskas.

Chicagoje. Tie patys chorai, diriguojami Budriūno, rodos, atsinaujina, įgauna naujos jėgos, tempo ir pasitikėjimo.

Sukakties proga linkime L. A. šv. Kazimiero par. chorui įvertinti tai ir nesenkančia energija augti kiekybiškai ir kokybiškai. (R. N-s)

Vienas iš solistų svečių — Stasys Baras, tenoras, iš Chicagos (kairėje).

nininkams nustelbti kitus ir prasiškišti, kaip dažnai mėgėjų, o kartais ir neblogų muzikų choruose esti. Budriūno kaip dirigento sugebėjimai jau ne kartą paliudyti tūkstančių klausytojų, girdėjusių ir mačiusių jį diriguojant dainų šventėse

Composer Bronius Budriūnas and the Los Angeles St. Casimir's Parish Choir.

pasilikti kurį laiką ligoninėje — pasilsėti ir pasigydyti — jis entuziastingai priėmė tą pasiūlymą. Tik prašė pranešti jo tėvams, sakydamas:

— Beje, galite ir nepranešti — man vis tiek pat.

Abu juos paskyrė palaton nr 7. Jiedu ėjo į ją apsikabinę, visu balsu dainuodami. Visų vienuolikos palatų įnamiai išbėgo pasižiūrėti naujų atvykėlių. Jiedu gi ėjo ir į nieką nežiūrėdami dainavo:

*Turėjo senelė žilą oželį...
Panoro senelė oželį suryti.
Suryti? O ne, taip netinka daryti.
Pradėjo oželis doroti senelę —
Iš senės teliko nageliai-rageliai...*

Makaras vis kažką šukteldavo, dažniausiai eilėmis. Čia apie snukius, čia apie šuročką, čia apie suplyšusias keltas. O Leonid Neizviestnyj atsisėdo ant jam skirtos lovos palatos vidury ir atskatinėjo visiems iš karto, į klausimus, besipilančius kaip kruša.

— Taip, žinote, gal būt, aš ir šizofrenikas... o kas tai yra, niekas ir nežino... taip... mano tėvas darbininkas, bet dykaduonis, invalidas, nenormalus, našta savo šeimai... motina — mokytoja, visus motina... išskyrus mane... turiu dar ir brolių... ne, gyvenu aš atskirai, samdau sau kampą Drankovo miestely. Kol kas nuomos nemoku... šeimnininkas — girtuoklis, spekuliantas, gailisi manęs, ne taip, kaip koks komsomolas... Negaliu suprasti, kodėl aš nenoriu gyventi... o, be to, argi tai gyvenimas? Bendrai, tėvai — nepakenčiamas elementas... kaip viskas sovietiška... žinoma, jie patys negyvena ir todėl negali suprasti, kodėl jų vaikai nori gyventi, myli laisvę... seniems vergams laisvė — tai prisirišimas prie grandinių... kas tai pasakė... o, gal būt, tai buvau aš, — nepakenčiamas. Taip? O kodėl gi turėčiau būti pakenčiamas žmonėms, kurių aš nenorėčiau visai ir žinoti... pas mus visi nepakenčiami... Dėl to tai aš ir pats dar neapsisprendžiau — gal būt būsiu skulptorium ar kompozitorium, a gal būt poetu, dailininku... tik budeliu tai nebūsiu... o visa kita nežinobymė... Mokyti? Ko? Ar kaip nereikia rašyti, piešti, kurti, gyventi? Juk tik to ir tegalima pas mus išmokyti... o gal būt bėgsiu ir pasiskandinsiu... ne, merginos manęs nedomina... aš per parą išgerdavau vieną puoduką kavos ir suvalgydavau vieną mažą bulkutę... ativasas mano maistas, o bendrai, aš labai geros sveikatos... galiu dirbti ir kroviku, bet kam?

★

Tą dieną Andrej Efimovič priiminėjo nuo pat ryto 39-tame skyriuje. Pirmąjį jam parodė Makarą Slavkovą. Po apžiūrėjimo, kai Makarą grąžino palaton, Andrej Efimovič paklausė Kiziaką:

— Jūsų nuomone, Lidija Archipovna?

— Aiškus šizofrenikas. Puikybės manija: dedasi garsiu poetu tik todėl, kad rašinėja priešsovietinės dvasios eiles. Dabar jis yra dideliai susijaudinęs.

— O ligos atsiradimo priežastis? Darbo vaikas. Broliai ir seserys visai sveiki. Ar yra kokios ypatingos aplinkybės?

— Matyt, turi ryšių su valkatomis, tai jie jam ir susuko galvą. Deja, tokie atsitikimai ne retenybė. Kartu su Slavkovu atvyko jo

vienmetis Neizviestnyj... — tokia jo pavardė — taip pat šizofrenikas ir tuo pačiu pagrindu... Tuščios menkystos.

— O jūs, Lidija Archipovna, skaitėt Slavkovo eilėraščius?

— Ne... kažkokie, sako, klajojimai...

— O Neizviestno skulptūrą iš plastelino ar jūs matėt? Jis ją pavadino "Žmogus klajoja gatve, ieškodamas įdomaus užsiėmimo". Jis ją čia, pas mus, nulipdė.

— Ne, namačiau.

— Matau, — nusišypsojęs tarė Andrej Efimovič, — kad pavaduotoja nori polemizuoti su vedėja. Ar aš neklystu, Zoja Aleksejevna? Kalba, kad jūs užsispyrusi polemizuotoja. Ministerijos kuluaruose eina gandai, kad jūs nepripažįstate net ir paties daktaro Babadžano autoriteto.

Zoja Aleksejevna, be šypsėnos, nepajėgdama paslėpti savo balse liūdesio, ramiai prašneko:

— Nežinau... jūs geriau žinote, Andrej Efimovič... Jūsų autoritetą aš pripažįstu. Turiu pasakyti, kad manęs neįtikina Lidijos Archipovnos standartiniai sprendimai. Net ir sergantiems sloga ligoniams negalima taikyti standarto. Slavkovas ir Neizviestnyj abu labai talentingi. Ir jei jų kūriniai nesiderina su įprasto stiliaus kūrinių, — nors aš abejoju, ar mene gali būti įprastas stilius, bet tai jau kitas klausimas, — tai čia juk ne ju kaltė, o nelaimė. Kaip žmogus ir kaip gydytoja, aš nelaikau galimu, kad visa tauta mąstyti ir jausti vieną ir tą patį. Mano išmanymu, moraliskai politinė vienybė nerealaus dalykas, tai tik valdinių optimistų išsigalvojimas. Ne paslaptis, kad pas mus daug yra individualistų. ypatingai kūrybingų intelektualų tarpe, kuriems nepriimtina nei mūsų etika, nei mūsų estetika, nei mūsų ideologija. Dėl šios priežasties daugelį apima sunkios formos depresija, ir jie bando baigti šį gyvenimą. Slovkov, aš su juo ne kartą esu kalbėjusi, iaučiasi kaip užguitas žvėris, įvarytas į spąstus. Jis nebemato išeities. Juk jo kūrybos niekas nespausdins. Savo darbą fabrike jis laikė lygiu prievartiniam katorgos darbui. Jį varo iš proto baisus skurdas, iš kurio jis taip pat jokios išeities neranda. Jį paliko jo mylima mergaitė tik dėl jo skurdo. Tas pats ir su Neizviestnyj, — jame kelia neapykantą mūsų idėjos. Jis man pasakė: "Verčiau mirtis, negu kareivinių komunizmas. Jie nužudė meną, gi aš galiu gyventi tik meną." Būtų nusikaltimas laikyti juos paprastais bepročiais, buržuaziniais išsigimėliais. Juk gi ne laikom išsigimėliais buržuazinių rašytojų, dailininkų, kompozitorių, gėrimės jų meno kūrinių, nors jie ir yra mūsų idėjiniai priešai. Kodėl gi tat savo idėjinis priešus kemsamti į bepročių namus? Sneževske sėdi Eseninas, pas mus Valentinas Almazovas, — juk tai gėda!

Zoja Aleksejevna nutilo. Kambarį viešpatavo įtempta tyla. Visų veidai rodė susijaudinimą. Lidija Kiziak sukalojosi kėdėje, jos veida išmušė raudonos dėmės.

— Tai ką gi jūs siūlytumėt, Zoja Aleksejevna? — paklausė akademikas.

— Abiems, ir Slavkovui, ir Neizviestnui, tolimesniam gydymuisi leisti išvykti į užsienius, į kraštus, kuriuos jie patys pasirinks, ir neribotam laikui.

— O jei jie nebegriš? — sušuko Kiziak.

— Tai jų reikalas. Juk pas mus ne kalėjimas Visuose demokratiniuose kraštuose, net ir caristinėje Rusijoje, buvo leidžiama išvykti

į užsienius visiems, kas tik norėjo.

— Na, šitoks dalykas pro jokus vartus nepralįs, — išskėtė rankas Kiziak.

Zoja Aleksejevna net ir nepažvelgė jos pusėn.

— Aš galvoju, kad mes taip pat nusikalstamai elgiamės su Valentinu Almazovu, Tolinu, Zogolinu ir daugeliu kitų, kurie iš viso nėra ligonys.

Andrej Efimovič pirmą sykį per daugelį savo tarnybos metų buvo taip sukrėstas. Jam buvo liūdna, kad ne jis, o ji, kuriai jis galėtų būti senelis, pasirodė taip atvirai ir taip ryžtingai. Jis karčiai nusišypsojo.

— Taip... Zoja Aleksejevna... prisimenu mūsų klasikų romanus. Tada gydytojai dažnai patardavo pairusių nervų ligoniams išvykti į užsienius, į kurortus. Bet pas mus tokios realios galimybės nėra, Zoja Aleksejevna. Netgi jei aš ir duočiau tokį pasiūlymą, — visi, pirmoje vietoje jūsų gerbiamas vyras daktaras Babadžan, pakeltų didžiausią triukšmą, o mane palaikytų pasenusiu pokštinku. Jūs gi žinote, kad kiekviena kelionė į užsienius svarstoma kuone ministrų taryboje — valiuta! O išsiųsti žmones, iš anksto žinant, kad jie nebegriš, tai reiškia duoti medžiagos prieš propagandai. Ne, iš to nieko neišeis.

— Bet juk mes gydytojai, o ne šarlatanai. Mes save diskredituojame žmonių akyse. Dėl to, kad laikome tokius žmones bepročių namuose, mes duodame dar daugiau medžiagos prieš propagandai.

— Tai... — akademikas dabar kreipėsi į visus susirinkusius. — Klausimai, iškelti Zojos Aleksejevnos, per daug sudėtingi, kad juos galėtume tuoju čia pat išspręsti. Rytoj išvykstu Amerikon. Kai grįšiu, tada mes vėl pasvarstysim ir pasistengsim ką nors daryti.

Visi galvojo, kad po tokių pareiškimų Zoja Aleksejevna bus pašalinta iš pedėjėjos posto, — o ir Kiziak neslėpė noro ją atsikratyti, — bet visų nustebimui jokių pakeitimų neįvyko.

Antrą valandą popiet Andrej Efimovič apžiūrinėjo ligonius keturiasdešimtaine, moterų, skyriuje. Pirmoji buvo atvesta Nataša Rostova. Čia vėl dalyvavo Zoja Aleksejevna, nors jai ir nepriklausė šio skyriaus ligonys. Ji čia įsiprašė pas Andrejų Efimovičių.

Zoja Aleksejevna iš seno pažino muzikologijos profesorių Apoloną Apolonovičių Postovą, kurį laiką pas jį mokėsi, — ji dvejus metus lankė konservatoriją, o vėliau, užsispyrus jos vyrui, nutraukė tas pamokas, gi, be to, ir laiko nebeužtekdavo. Bet profesorius Rostovas nepamiršo jos ir kartą paprašė aplankyti jį, pasimatyti su jo dukterimi, kuri anuomet buvo aštuntos klasės gimnazistė. Natašą ištiko kažkokie keistos ligos simptomai, kurie vėliau padažnėjo, ir gydytojai manė, kad tai ženklai kokios nors keistos formos nervų sutrikimo, nors tikros diagnozės nustatyti negalėjo. Pagaliau jie atvirai prisipažino, kad nežino kaip ją gydyti. Prasidėjo gi tuo, kad ji negalėjo rytais atsikelti. Kai ją pažadindavo, ji atsikeldavo, nusi-prausdavo ir sėsdavo pusryčiauti; po to ir prasidėdavo priepuoliai: vėmimas, konvulsijos, kartais sąmonės netekimas. Bet jei jos nežadindavo, ir ji miegodavo, kiek tik norėjo, tai tų priepuolių nebūdavo, ir ji jausdavosi visai gerai. Gydytojai nusprendė, kad visi šie simptomai nuo per daug audringo lytinio brendimo, ir su laiku pranyks.

Tačiau jie nepranyko.

Bus daugiau.

DAILININKO KŪRYBINĖ TYLA – DVASIOS AUGIMAS

Specialus pasikalbėjimas su dail. Alfonsu Krivicku Vokietijoje, prieš jo parodas Europoje ir JAV-se

Vakarų Vokietijoje, Romuvoje (Vasario 16 Gimnazijos pašonėje) gyvena lietuvis dailininkas grafikas **Alfonsas Krivickas**. Kurį laiką tylėjęs, Krivickas šiais metais numatė savo darbų parodas surengti ne tik Europoje, bet ir JAV-bių miestuose. Tau jau įvykis mūsų kultūros gyvenime ir aiški proga su dailininku pasikalbėti, patirti jo planus, jo pažiūras į meną bei jo apraiškas.

Šiuo metu dail. A. Krivickas jau bent dešimtmetį „užsikęs“ Vasario 16 Gimnazijoje ir pelnosi duoną mokytojaudamas.

Kiekvienas, apsilankęs dailininko bute Lampertheimerstr. 27, pasijus esąs ne eilinio išeivio pastogėje. Dailininkas visą laiką kuria, tobulina savo techniką, intensyviai seka meno gyvenimą ne tik Vakaruose, bet ir Lietuvoje ar kraštuose kitoje geležinės uždangos pusėje. Krivickų butas — savotiška kultūrinė oazė šiaip nykiame, o rudens ir žiemos mėnesiais net liūdname Huettenfeldo kaime. Dailininkas aiškina savo svečiams — o jų ypatingai gausu ypač Studijų dienų savaitėmis — savo pastarojo meto darbus, dėsto pažiūras, ir jos daugeliu atvejų tikrai įdomios.

Bet apie tai vėliau, kai ir aš pats su dailininku įsišnekėsiu.

O dabar — susipažinkime bent trumpai su dailininku.

Alfonsas Krivickas priklauso prie vidurinėsios kartos lietuvių grafikų. Jis gimė 1919 m. Kaune, baigė Kauno Dailės Mokyklą, yra dailininko Adomo Galdiko mokinytis. Jis nesitenkino lietuvių dailės laimėjimais — dailės kultūrai išsiugdyti Krivickas pasinaudojo Braque, Matisse, Picasso ir kt. XX amžiaus didžiųjų kūrėjų pasiekimais.

Dar vokiečių okupacijos metais Lietuvoje kritikai apie Krivicką rašė: „...naujas stambus talentas turi puikų piešinį ir lanksčią liniją.“

1944 metais surengta pirmoji A. Krivicko individualinė darbų paroda Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejuje Kaune.

1944 m. atsidūręs išeivijoje, Vokietijoje, A. Krivickas pasiryžo toliau kurti ir tobulintis dailės srityje. 1949-50 metais Freiburge veikusi „Ecole des Arts et Metiers“ A. Krivickas buvo grafikos skyriaus vedėjas ir piešimo mokytojas. 1950-52 m. buvo surengtos A. Krivicko individualios parodos įvairiuose Vokietijos miestuose: Freiburge, Konstancijoje, Heidelberge, Mannheime,

Heiltronne, Stuttgarte. Vėliau dailininkas ne kartą yra dalyvavęs vokiečių dailininkų grafikų parodose. Apie jo kūrybą yra pasisakę visa eilė vokiečių kritikų — paprastai tik teigiamai. Kritikai ne vienu atveju yra iškėlę dailininko techniką, linijų valdymą, pastebėję, kad tai dailininkas, žinąs modernaus žiūrovo akių kultūros reikalavimus... Lietuvių kritikai yra nurodę: „A. Krivicko kūrybai stinga T. Valiaus ar V. Petravičiaus filosofinio mąslumo, bet jis tai atperka technikos, formų ir linijų tobulumu. Iš Europoje pasilikusių lietuvių dailininkų, nėra abejonės, kad šalia Vyt. Kasiulio, kaip tapytojo, stovi Alf. Krivickas, kaip vienintelis talentingas grafikas, kuris daug dirbdamas ir turėdamas geresnes darbo sąlygas, galėtų lietuvių grafikos vardą iškelti į internacionalines aukštumas.“

Taigi, kai dailininkas ilgokai tylėjo (viešumai neparodęs savo kūrybos), su juo kalbantis paklausiau:

— Kodėl jis tylėjo, kuo gi pasižymi paskutiniojo meto dailininko kūryba?

— Tos parodos būtų savotiška mano tylos ataskaita. Žinote, kalbėti apie savo kūrybą yra labai sunku. Juk pati kūryba aiškiau kalba, negu aš pats. O mano ilgesnė tyla gyvenime nereiškia mano kūrybinio pavarėjimo, bet priešingai — ji reiškia dvasios augimą. Jai buvo reikalinga tyla ir ramybė. Visada labiau vertinau tylią ir gilią kūrybą, kuri visuomet kvėpuoja vidine laisve, negu paviršutiniška reklama permirkusią komerciją. Dabartinė mano kūryba kaip tik atskleidžia tos ilgesnės tylos vidaus pasaulį, kuris per formos sudvasinimą virto savotišku mano fantazijos dienoraščiu.

— O ką galite pasakyti apie mūsų dailės gyvenimą? Kokia Jūsų nuomonė apie kai kurių dailininkų kūrybą?

— Mūsų dailės gyvenimas nėra apsnūdęs, — pabrėžė dailininkas Krivickas: — jis yra gyvas. Turime rimtų kūrėjų, tačiau pasigendame rimtos, kūrybingos kritikos. Tikras kritikas privalo atsistoti, kaip dailininkas, prieš drobę ir dažus. Kritikas irgi turi sukurti kūrinį. Be kūrybinės, geros kritikos neįmanomas ir dailės kultūros kėlimas visuomenėje.

Lietuviškos dailės gyvenime (šiaupus geležinės uždangos) mane daugiausia žavi nenuorama, pulsuojančiais žemaitis Adomas Galdikas. Tai didi asmenybė. Tikiuos, kad mūsų dailės istorijoje jo kūryba užims vertingiausią vietą po M. K. Čiurlionio kūrybos.

Jei reikėtų ieškoti daugiau kūrybinių jėgų apraiškų mūsų dailėje, tai turėčiau sustoti prie Vytauto Kasiulio kūrybos, prie savo mokinio Romo Viesulo litografijų, prie Antano Mončio skulptūros, prie Kęstučio Zapkaus drobių. Šių kūrėjų darbus jau spėjo pastebėti sveitimieji ir juos tinkamai įvertino. Jie ne tik praturtino savo dirvožemį, bet ir svetimą aplinką savo tautos kūrybinio genijaus išraiška. Čia ir glūdi lietuviybės uždavinys mūsų gyvenime.

Kalbant apie dailininkus Lietuvoje, norėčiau ypač pabrėžti jaunųjų kūrybą. Joje jaučiamas stiprus kūrybinis veržlumas. Jų kritika neslepia jaunosios kartos maištavimo*) dvasios apraiškų, kurios veržiasi visu jaunatvišku užsidegimu. Tai yra džiugus reiškinys. Jų tarpe yra tikrų kūrėjų. Juk tikras kūrėjas negali nekurti, o jo kūrybos vyksmo niekas negali sutrukdyti, kaip šaltinio iš žemės gelmių.

— Tamsta esi laikomas moderniosios kūrybos atstovu. Būtų idomu čia patirti Tamstos nuomonę — ką galite pasakyti apie dabartinę dailę, naujuosius kūrinius?

— Kalbant apie dabartinę dailę, turiu pasakyti, kad daugelis jos nesupranta, nepažįsta, nei joje nedalyvauja jų vidaus pasaulis. Didesnei visuomenės daliai, jos galvojimui trūksta dinamito. Jos matanti akis yra akla. Jai trūksta giliau galvojančios akies, kuri būtų pagrįsta kūrybingumu, dvasine kultūra ir visiška vaizduotės laisve. Dabarties dailės kūrinys yra giliau galvojančio, kuriančio žiūrovo vis kitai pergyvenamas, patiriamas. Tuo pačiu kūrinys praplečiamas žiūrovo vidiniu kūrybingumu, nes kūrybiškumas žadinamas tik kūrybiškumu. Toks kūrinys tuomet tampa vienkartinė gyvybė, gyvu alsavimu. Kam ši kūryba svetima, tam ir pasaulis svetimas, nesuprantamas.

— Kodėl Jūsų kūriniai neturi pavadinimų?

*) „Maištavimu“ tikra to žodžio prasme vargu ar galima pavadinti, bet jaunatviško nukrypimo nuo linijos žymių yra. Stengiamasi išsiveržti iš iki šiol meną dusinusios „socialistinio realizmo“ formos, stiliuje daugiau laisvės, turinyje mažiau grubiai deklaratyvinio socialistinio turinio. Red.

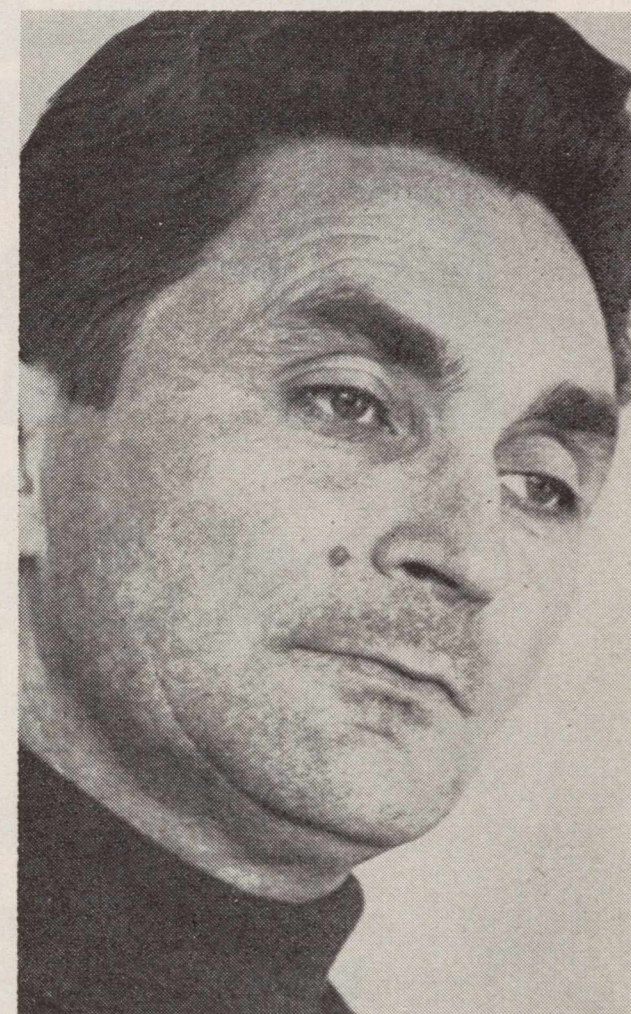
— Savo kūriniams neduodu pavadinimų dėl to, kad žiūrovas patyręs, pergyvenęs, pats suteiktų savo pavadinimą. Žiūrovas, stovėdamas prieš kūrinį, turi taip pat kurti, bet neieškoti to, kas pasakyta pavadinime. Juo labiau, kad pavadinimas dar gali keistis ir žiūrovo dvasios būsenoje, jo nuotaikoje.

Dabarties kūrinys savo veikimu nėra statiškas, bet dinamiškas.

— Koks, Tamstos nuomone, dailės uždavinys gyvenime?

— Tai nuolatinis pasaulio atnaujinimas.

— Paskutinis klausimas: kuo ski-

Dail. A. Krivickas

riasi amerikietiškoji dailė nuo europietiškos?

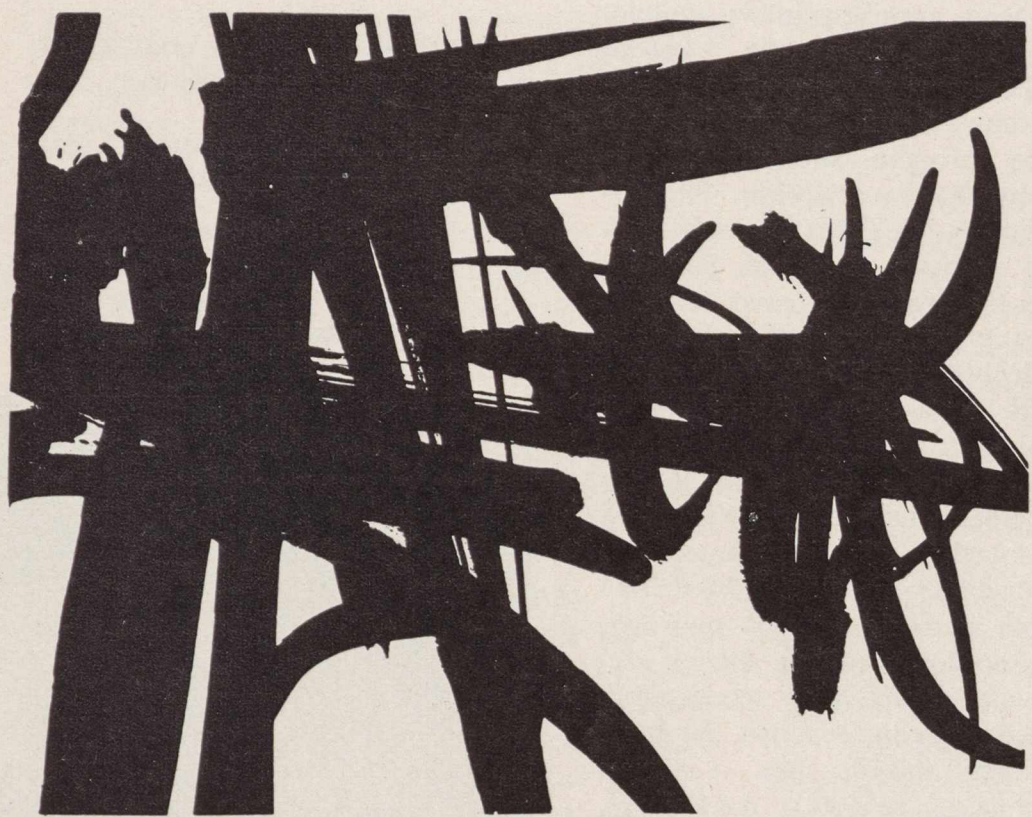
— Trumpai atsakant, galima būtų pasakyti, kad amerikietiškoji dailė pasižymi intuityvumu ir meile įvairioms medžiagoms. Gi europietiškoji — dideliu intelektu ir geru amatininkišku.

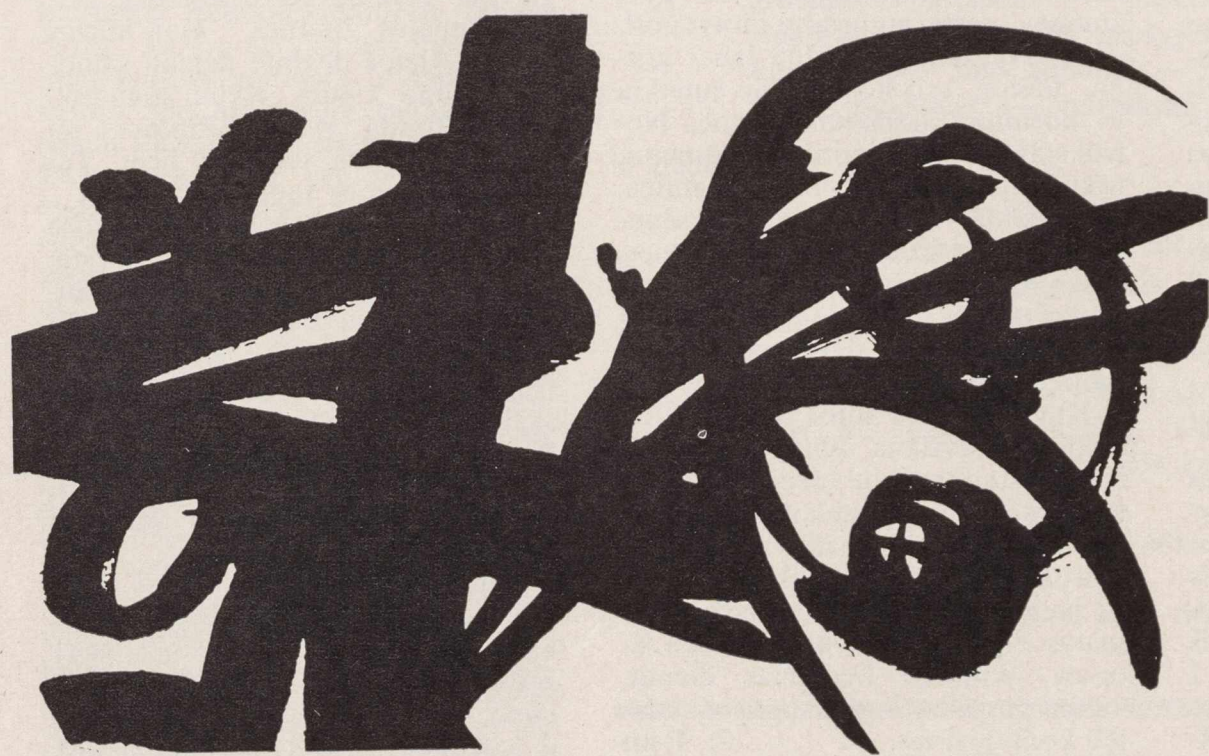
LD žurnalo ir jo skaitytojų vardu padėkojęs už įdomų pokalbį, dar kartą mečiau žvilgsnį į mūsų dailininko kūrinius, ir susimąščiau. Aš manau, kad susimąstys ties jais ir mūsų gerbiamas skaitytojas, peržvelgdamas jo grafikos darbus.

V. Alseika

Redakcijos pastaba:

Sekančiuose dviejuose puslapiuose dedame keletą dail. A. Krivicko darbų, juos išdėstydami pagal paties dailininko pageidavimus ir nurodymus (neįterpti teksto etc.).

A. Vrubichas.

KNYGOS IR AUTORIAI

Žmogaus ir tautos žydėjimo dienų romanas

Tūkstantinė „Draugo“ romano konkurso premija šiais metais paskirta rašytojui ir literatūros kritikui Pranui Naujokaičiui už jo romaną „Žydinčios dienos“. Autorius literatūroje ne naujokas, bet, pradėjęs (prieš maždaug 35 metus) eilėmis, vėliau perėjo į literatūros kritiką ir tik prieš keletą metų „grįžo“ į kūrybinę sritį, išleisdamas kelius rinkinius poezijos, 1959 metais — stambų romaną „Upeliai negrižta į kalnus“, o 1961 m. — truputį mažesnę romaną „Ilgų tiltai“.

Pirmasis romanas lietė tremties klaidžiojimų dienas, antrasis — gyvenimą JAV-se ir ieškojimą savo asmeninės laimės, gi šis, trečiasis romanas „Žydinčios dienos“, parodo lietuviško gyvenimo iškarpą, iš kurios matyti, kaip Lietuva po I didžiojo karo kūrėsi, kaip savanoriai ėjo ginti nuo priešo savo kraštą, kaip apgynę ir gavę žemės kūrėsi, tvarkėsi, staėsi trobas, mylėjo žemę ir moterį, kol darbščiomis rankomis sukurtą gyvenimą sugriovė iš rytų atsidanginęs komunizmas, ėmęs naikinti žmones išvežimais į Sibirą ir kitokiais būdais, kol vokiečių okupacija išgrūdė ruskių atgal. Šie dalykai romane iškyla prieš skaitytojo akis tarsi kioje panoramoje.

Visų minėtų įvykių centre autorius vaizduoja Žibučių šeimą, gyvenančią ūkyje netoli Vokietijos sienos; jos santykius su kaimynais ir valdžios žmonėmis. Šios šeimos sūnus Vincas yra pagrindinis romano personažas. Mes jį matome kaip savanorį, paskui kaip gerą, darbštą, teisingą ūkininką, sukūrusį pavyzdinę šeimą. Autorius vaizdžiai aprašo jo žuvimą nuo granatos, žmonių vežimą į Sibirą metu. Romane yra ir neigiamų personažų — įvairių karjeristų, parsidavusių komunistams. Tiek teigiamieji, tiek nei-

giamieji personažai pavaizduoti itin kinamai, su psichologiniu išvalgumu. Savo siekiuose jie yra gyvi žmonės, gerai autoriaus motyvuoti.

Pr. Naujokaičio kalba labai gryna, tiesiog krikščolinė; tai suteikia jo kūriniui klasiškumo žymę. Netruksta stiliuje poetinių puošmenų, nors šiaip jau pasakojimas sklandus, neapkrautas digresijomis. Vaizduoja jis suvalkiečius kaimo žmones, kurių elgesys racionalus, veiksmai tiesūs, logiški, veikla nukreipta į vieną tikslą, kuris siekiamas visomis fizinėmis jėgomis ir blaviu protu.

Knyga, kaip ir kitos to paties leidėjo (Lietuviškos Knygos Klubas) išleista standartiniu formatu, dailiai P. Jurkaus pieštu aplanku apipavidalinta. Manome, kad skaitytojų ji netruks, ypač, kad ji teiktina ir mūsų jaunimui — čia jis vaizdžiai pamatys ir pajaus nepriklausomos Lietuvos ūkininko žydinčias dienas, kurias negailestingai sugriovė užėjęs komunizmas.

J. T-nis

Pr. Naujokaitis, **Žydinčios dienos. Romanas**, Išleido L. Knygos Klubas, 1967. 250 psl. Kaina \$3.50

Lietuvos garbė, grožis ir turtai

Ką tik gavau, laikau rankose, vartau ir skaitau labai pavojingą knygą. Jei kas mane pamatytų, jei kam paniežtėtų liežuvis pranešti valdžiai, tuojau būčiau sugautas, sumuštas, suspardytas ir įmestas į tamsybes. Mano ateitis būtų skaudi ir greit pasibaigianti.

Taip man tikrai atsitiktų, jei aš tą knygą skaityčiau savo tėvynėje, anapus durtuvų miško. Ačiū Dievui, šiuo metu esu laisvame krašte ir tą knygą be baimės galiu pats skaityti, kam noriu rodyti, galiu apie ją kalbėti, rašyti, galiu, kam noriu, ją padovanoti. Ir nieko man dėl to neatsitiks.

Kas ji?

Tai Broniaus Kviklio „Mūsų Lietuvos“ III-sis tomas, ką tik J. Kapočiaus Bostone išleistas.

Skaitydamas kiekvieną puslapį tirpte tirpstu. Žodžiai ir paveikslai sukelia daugybę prisiminimų, atgaivina įvykius, iš užmiršties prikelia mielus žmones. Kai kurios knygos vietos deginte degina sąmonę. Užima kvapą. Kelia gaudulį, pyktį skundą, ryžtą. Puslapis po puslapio ji visa sueina į širdį. Tai tikras tremtinių tautos maistas.

Ir šiame tome (kaip ir pirmuose dviejuose) apie kiekvieną miestą, miestelį ir jų apylinkes randi daugiau žinių, negu kur kitur. Kalba sklandi, ne sausa, be žodinių santrumpų, todėl knygą lengvai gali skaityti kiekvienas, net ir jaunimas. Rankraštį atsidėjęs tikrino lituanistas Feliksas Kudirka. Tai jo nuopelnas, kad mūsų kalba čia taip maloniai skamba.

Knygos vertę labai didina iliustracijos. Autorius teisingai suprato, kad gera iliustracija atstoja daug žodžių. Jis nepabugo vargo ir išlaidų, kad gautų naujausių vaizdų iš Lietuvos. Su tikru įdomumu juose išžiūrime, kaip mūsų miesteliai buvo karo sunaikinti ir kaip atžargarė ranka atstatomi; kas pagerinta, o kas apleista. Kai perverti 719 šio tomo puslapių, kai apžiūrinėji virš 900 iliustracijų — žemėlapių, piešinių ir fotografijų, jautiesi nadingai pakeliavęs po artojų, didvyrių, kentėtojų ir menininkų žemę.

Čia turiu prisipažinti, — nors pats esu daug keliavęs po visą Lietuvą, bet Broniaus Kviklio aprašymuose dabar ją regiu dešimterio-pai įdomesnę. Taip traukte traukia su šiuo tomu (kaip ir su ankstyvesniaisiais) pereiti tais pačiais takais! Kiek čia smulkios istorijos ir visokiausio nutikimų, ypač iš paskutinio šimtmečio!

Baisiai spaudžia širdį, kai skaitai, kaip visais laikais — iki pat šių dienų mūsų žmonės tiesiog kiekviename kaimely buvo barbariškai skriaudžiami: išdidžių sulenkėjusių ponų sauvalė, karai, badmečiai, marai, švedų, vokiečių, rusų okupacijos, o ypač bolševikų azijatinis siautėjimas. Atrodo, lietuvių tauta turėjo seniai išnykti, o tačiau neišnyko, viską ištvėrė, nors pusė mirė, bet kita pusė vis dar gyva, gaji, nepasiduodanti.

Šis, trečiasis, tomas pasakoja apie rytinę Šiaulių apskrities dalį ir visą Sūdovą bei buvusias jotvingių žemes, t. y. apie Mariampolės, apskr., pietinę Kauno apskr. dalį, Šakių, Vilkaviškio, vakarinę Alytaus apskr. dalį, o taip pat apie mums mažiau žinomas jotvingių centrines žemes Seinų, Suvalkų ir Augustavo apskrityse. Šioms žemėms priminti autorius gavo daugiau kaip 300 visiška naujų, gražių nuotraukų. Parodomas ir kitos, dar daugiau nutautintos Lietuvos žemės aplink Naugarduką, Baltvyžio girią, Balstogę, Nesvyžių, Myrių ir kt.

Nereikia nė sakyti, kaip šis tomas, kartu su pirmaisiais dviem, prisidės prie Lietuvos pažinimo, pamylo ir stipresnio ryžto kovoti iki laisvės atgavimo.

Daumantas Čibas

IN MEMORIAM

— Kovo 6 d. Chicagoje širdies smūgiu mirė rašytojas feljetonistas **Albinas Valentinas**. Buvo gimęs 1908 m. lapkr. 20 d. Skuode, kur baigė progimnaziją. 1928 m. baigė gimnaziją Kaune ir V. Didž. universitete Kaune studijavo istoriją ir literatūrą.

Spaudoje rodytis pradėjo 1924 m. — rašė juokų laikraštyje „Garnyje“ ir „Lietuvos Keleivy“. 1928 m. redagavo humoro laikr. „Aitvarą“. Vėliau gausiai bendradarbiavo šiuose laikraščiuose: Jaunoji Karta, Ūkininko Patarėjas, Jaunasis Ūkininkas, Diena, Sekmadienis, XX Amžius, Vakarai, Dienos Naujienos. 1939-40 dirbo Lietuvos Aido redakcijoje. Kauno radijofonui parašė eilę vaidinimų.

Pasitraukęs į Vakarus, 1945-6 redagavo „Apžvalgą“; bendradarbiavo Žiburiuose, Mūsų Kenlyje, Mintyje.

Atvykęs į JAV, apsigyveno Čikagoje. 1951-54 m. redagavo humoro laikraštį „Pelėdą“, bendradarbiavo daugelyje lietuvių laikraščių. Jau gyvendamas JAV A. V. laimėjo Lietuvių Dienų žurnalo ir Draugo reportažo konkursuose. (LD — apie žvejojimą — A. V. buvo entuziastingas meškeriotojas).

A. V. mylėjo gyvenimą ir žmones, o žmonės jį. Savo giedriu humoru jis nudažė net ir rimtą žvilgsnį į mūsų organizacijų bei veiksmų veiklą. Stiliaus, žodžių, sąmojaus daug sėmėsi iš žemaitiškojo folkloro. Rodos, viskas, ką jis rašė buvo paimta iš tautosakinės „Peklos knygos“, kurią jis išvedė į modernųjį gyvenimą. Nors prirašė daugybę feljetonų, humoristinių apibraižų ir šiaip linksmybų reportažų, bet knygos neišleido nė vienos. Jo artimųjų kolegų rašytojų pareiga jo raštus surinkti, atrinkti ir išleisti.

L. Rašytojų Draugijos valdybai nukilus į Čikagą, A. V. buvo jos sekretorium.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Lietuvių kalbos pratimai. Mokyklai ir namams. II sąsiuvinis. Paruošė Domas Velička, lietuvių k. lektorius. Pedagoginis Lituanistikos Institutas, Čikaga, 1967 m. Išleista JAV LB Čikagos Apygardos valdybos lėšomis. 84 psl. Did. formato. Kaina \$2.

Vincas Liulevičius, **Lietuvos Istorija**. Penktai klasei ir devintam skyriui. Išleido JAV LB Kultūros Fondas. Nr. 30. Išspausdinta 1000 egz. 1967. 48 psl., did. form. Kaina \$1.25. Istorijos pradžia nuo baltų kilmės iki Žalgirio mūšio.

Gintarė Banaitytė-Ivaškienė, **Baltasis stumbras**. Istorinė apysaka jaunimui. Iliustravo dail. Janina Marks. Išleido JAV LB Kultūros Fondas, Nr. 28. Atspausdinta 1100 egz. 1966. Kietais viršeliais.

K Fondo leidiniai gaunami pas knygu platintojus ir JAV LB Kultūros Fonde adresu: J. Bertašius, 5348 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60632, USA.

VI. Ramojus, **Kritusieji už laisvę**. Lietuviškos Knygos Klubas, 9167. 182 psl. Viršelio aplankas V. Virkau. Kaina \$2.50.

Lietuvos partizanų, žuvusių už Lietuvą, antrosios komunistų okupacijos metu, dokumentacija.

ŠIAME NUMERYJE

Šio LD-nų nr. 9-tame puslapyje spausdinamus eilėraščius ne pats autorius mums atsiuntė — juos parinkome iš jo knygų, o porą pridėjome iš dedikacijų draugams.

Kovo 12 d. buvo 60-tas šių eilėraščių autoriaus, Antano Gustaičio, gimtadienis. Teko patirti, kad jis jį atšventė tradiciškai savo namuose, susirinkus būreliui artimųjų. Iš Los Angeles draugai literatai ir bičiuliai nusiuntė jam įkalbėtą juostą.

Norisi, kad tokia reta proga LD žurnalo skaitytojas stabteltų ties Antano Gustaičio vardu, paskaitytų jo keletą šmaikščių posmų, nušypsotų ir, nuėjęs prie savo knygų lentynos, susirastų jo abi knygas (Anapus teisybės, Ir atskrido juodas varnas), pasidėtų po ranka ir jas kartkartėmis paskaitydamas, pasismagintų, pasipiktintų, pasiguostų, pasilinksmintų, kartais gal nusikvatotų, kartais susirauktų — permąstytų visokias mūsų visuomeninio gyvenimo bei asmeniškąs ne-geroves, ydas, nuodėmes ar netoleruotinas linksmybes.

Antanas Gustaitis šiandien jau yra "markė", ir kiekvienas jo humoristinis eilėraštis turi savo prasmę, savo vertę bei paskirtį. Vienų jis yra vadinamas "peklininku", kitų — humoristų, dar kitų paprastai juokdariu. Pastarasis vardas yra pats banaliausias ir netiksčiausias. Nėra jis joks juokdarys, nei komikas, ir tų titulų jis labiausiai nemėgsta. "Peklininko" vardas jam prisegtas ne vien už tai, kad dažnai mini savo eilėraščiuose velnią; ant šio peklos padaro jis sukrauna visus nedoruosius žmogaus darbus ir veiksmus, neišskiriant nė savo. Jo velnias ne teologinis; jis išsivystęs iš lietuviškojo pasakų peklos pasiuntinio, šiandieną jau važiuojantis kadilaku ir besisukiojantis mūsų visuomeninėse sferose.

Nuo komikų A. Gustaitis skiriasi tuo, kad aniems būtinai reikia vietos aktualijų; Gustaičio tematika aktuali, bet beveik visuomet iškelta iš vietos ir perkelta į literatūrinę plotmę. Gustaitis vengia ką nors paliesti asmeniškai; ši jo dorybė daro jam tai, kad dėl jo apgiedojimų niekas nemato pagrindo užsigauti, — atvirkščiai, visi jį mėgsta ir su "dvasios pakilimu" noriai klausosi. Iš grupės kolegų rašytojų, su kuriais jis apvažinėjo Vokietijoje bei JAV-se daugelį kolonijų, kitiems nubyrėjus, Gustaitis dar ir šiandieną mielai kviečiamas "pakasyti" beapsamanojančias sąžines.

Studijavęs humanitarinius mokslus, buvęs rimtas mokytojas, vėliau įkopus į radijo bei teatro sluoksnius, vedęs aktorę Aleksandrą Zdanavičiūtę, ilgainiui Gustaitis prita- po prie scenos, parašė keletą vaidinimų (Slogučiai, Sekminių vainikas, šilkiniai pančiai...), bet humoristinės poezijos laukuose jis iš-tvirtino be konkurencijos. Dauge-lis jo eilėraščių, pagrįstų "amži-nais" žmogaus džiaugsmais ir so-puliais, turi (kaip naminėje kriti-koje įprasta sakyti) ne tik pažinti-koje įprasta sakyti) ne tik pažinti-nės, bet ir išliekančios meninės vertės, kurios neįkanda laikas.

KOMP. J. ŽILEVIČIUS...

Atkelta iš 7 psl.

N. J., jis tuojau įsijungė į lietuvių kultūrinį, bendruomeninį ir šalpos darbą. Jis čia atvyko tuo metu, kai imta ruošti paminėti Vytauto Didžiojo 500 m. mirties sukaktį. Sudarius komitetą, netrukus visose JAV-se, kur tik yra buvusi bent kiek didesnė lietuvių kolonija, imta ruošti Vytauto Didžiojo minėjimai, suorganizuota viena iš didžiausių ekskursijų į Lietuvą, išleista Vytauto Didžiojo atvaizdu, suruošta daugybė paskaitų, koncertų, parodų, duota informacijų Amerikos spau-dai apie Lietuvą ir t. t. Didžiulė tų visų darbų našta gulė ant prof. J. Žilevičiaus pečių, kaip to komiteto sekretoriaus ir dainų švenčių komi-sijos vadovo. Jis važinėjo į lietu-vių kolonijas, organizavo, tikrino choras dainų šventėms bei koncer-tams, rašė minėjimo reikalais spau-doje ir t. t. 1930 m. prof. J. Žile-vičiui vadovaujant suruošta visa ei-lė dainų švenčių ir koncertų: birže-lio 1 d. Carnegie Hall New Yorke, kur J. Žilevičius dirigavo 500 asme-nų jungtiniam chorui ir grojo var-gonais popuri iš lietuviškų melodi-jų; rugsėjo 28 d. vadovavo tam pa-čiam chorui Dexter Parke Brookly-ne suruoštoje Vilniaus vadavimo dienoje; spalio 5 d. Šv. Patriko ka-tedroje New Yorke jo diriguojamas choras atliko muzikinę programą ir pirmą kartą toje katedroje lietuviš-kai sugiedota "Pulkim ant kelių". Spalio 12 d. Symphony Hall Bosto-ne suruoštoje dainų šventėje daly-vavo 10 chorų su 400 dainininkų, diriguojant J. Žilevičiui ir grojant vargonais lietuviškais motyvais. Tą pačią dieną Bostono katedroje įvy-ko ir bažnytinis koncertas, kur J. Žilevičius dirigavo tam pačiam jungtiniam chorui. Lapkričio 9 d. Elizabethe suruošė dainų šventę ir dirigavo 500 dainininkų chorui. Pa-galiau lapkričio 23 d. Wilkes-Barre, Pa., lietuvių angliakasių rajone, J. Žilevičiaus vadovaujamoje dainų šventėje sutelkta 6 chorai su 260 dainininkų. Šios šventės metu pa-statyta ir kun. J. Miliausko pantomima "Vytautas Didysis", J. Žile-vičiui improzuojant vargonais. Tai tik vienerių metų balansas! Kiek daug energijos ir sveikatos į visa tai įdėta, tegali suprasti tik tie, kurie yra patys aktyviai reikėsi visuome-ninėje veikloje. Visos tos šventės ne tik sustiprino lietuvių išeivių dva-sią, bet iškėlė Lietuvos vardą ir amerikiečių tarpe. Tos sukakties proga J. Žilevičius sukūrė didingą kantatą Vytauto Didžiojo garbei pagal A. Jakšto žodžius "Vytaute didis, Lietuvos valdove..." (išspaus-dinta 1933). O kiek gi darbo įdėta ruošiant lietuvių dieną New Yorke ryšium su 1939 m. pasauline paro-da! Tai buvo pats didžiausias Ame-rikos lietuvių pasirodymas ligi tol. Rugsėjo 10 d. įvykusioje dainų šventėje dalyvavo 79 chorai su 3000 dainininkų. Šventė sutraukė apie 100.000 žmonių. Tai tik patys stambiausi profesoriaus darbai, o kur dar daugybė suruoštų mažesnio masto koncertų pačiame Elizabethe

LIETUVIŲ PREKYBA T E R R A

Viskas namams —

gražiausias kristalas — porcelanas — stalo ir dekoratyvūs sidabras — tautodailė medų ir odoj — meniškos figūros — keramika — lino audiniai — visos lietuviškos knygos — muzikos plokštelės — paveikslai ir kt.

ir papuošimui —

šveicariški laikrodžiai — gintaro žiedai ir kt. gintariniai papuošalai — aukso apyrankės — medalionai — sagės — auskarai — kryželiai — grandinėlės — žiedai su visais brangiaisiais akmenimis — kultūriniai perlai — karoliai.

Prekės suvežtos iš Vokietijos, Švedijos, Belgijos, Prancūzijos, Italijos, Šveicarijos ir kt. Europos kraštų. Didelis visų prekių pasirinkimas. Neaukštos kainos.

Mūsų adresas:

TERRA, 3237 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

"L. DIENŲ" LEIDYKLOS

K N Y G O S

"Lietuvių Dienų" Leidykla

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.

Bernardo Brazdžionio

poezijos rinkinys

VIDUDIENIO SODAI

Už šį rinkinį paskirta "Aidų" literatūros premija.

Dail. T. Valiaus pieštas viršelį.

Kaina 4 dol.

Ignas Šeinius

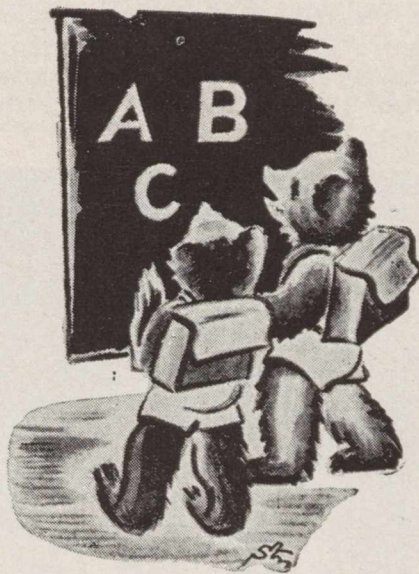
VYSKUPAS IR VELNIAS

Apysakos

Viršelį piešė A. Korsakaitė

ir aplinkinėse lietuvių kolonijose.

Negana to. Prof. Žilevičius neišsisukinėjo ir iš kitokio visuomeninio darbo. Jis daug prisidėjo atskviečiant Amerikon lietuvių po II pas. karo, daug jiems padėjo įsikuriant, todėl Elizabethe L. Tremtinių Draugija, įvertindama jo nuopelnus, 1950.X.21 išsirinko jį garbės nariu. J. Ž. nuoširdžiai dirbo Lietuvių Bendruomenėje nuo pat jos įsikūrimo dienos, yra buvęs ir jos Tarybos nariu, daugiau kaip 15 metų dirbo šalpos darbą Balfe. Eilė organizacijų už nuopelnus išsirinko jį garbės. Nukelta į 26 psl.

Meškiukai mokosi skaityti, kad galėtų patys pasiskaityti

VYTĖS NEMUNĖLIO

M E Š K I U K A S

R U D N O S I U K A S

dailiai spalvotais piešiniais
V. Stančikaitės iliustruotą
Gaunama LD leidykloje ir pas
visus platintojus.
Kaina \$3.00

Daumanto Čibo pasaka

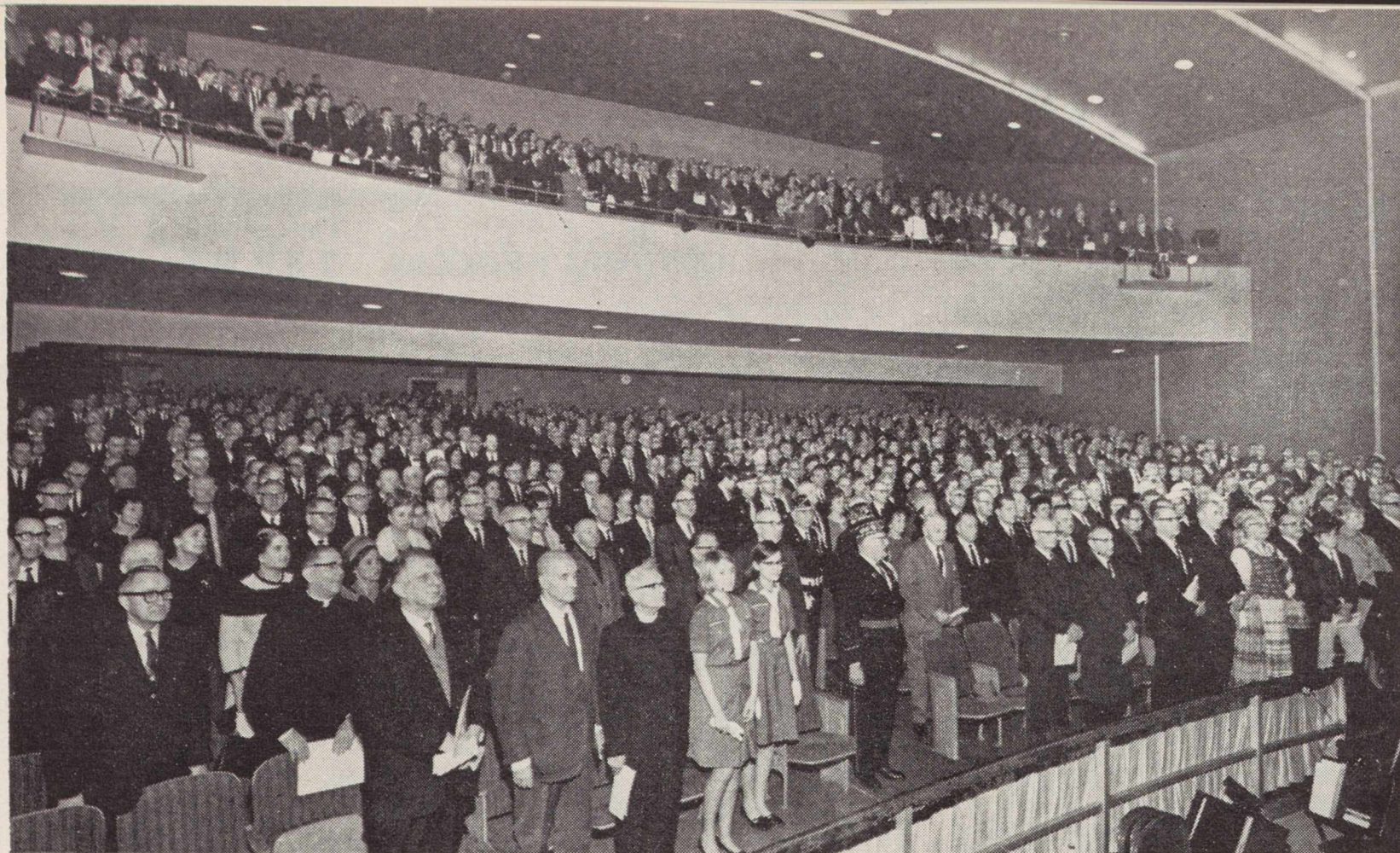
Ž A I Ž A R A S

Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė
Gaunama pas platintojus ir leidyk-
loje. Kaina \$150.

Vincas Ramonas

CROSSES (KRYŽIAI)

Romanas
Angliškai išvertė Milton Stark
Kaina \$4.00

▲ Gausiai susirinkę svečiai Lietuvos Nepriklausomybės 49 metų minėjime vasario 19 d. Marijos Aukštesniosios Mokyklos salėje, Chicagoje, iškilmingo akto metu.

Guests during Lithuania's Independence commemoration held in Maria High School, Chicago, Ill. Foto M. Nagis

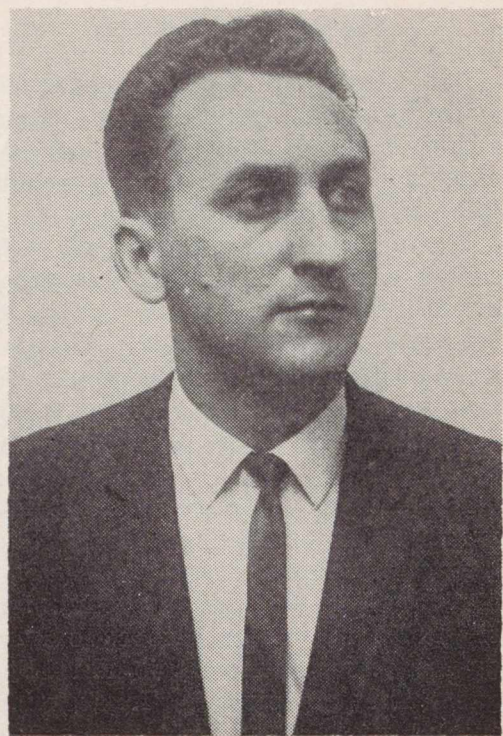
VEIDAI IR VAIZDAI

▼ Vasario 16 gimnazijos choras, vadovaujamas K. Motgabio, dainuoja Vasario 16 minėjime. Programoje dar buvo pianistas A. Smetona, tautiniai šokiai ir prof. J. Ereto paskaita.

Feb. 16 High School Choir during Lithuania's Independence commemoration, W. Germany. / Soloist Laimutė Stepaitienė

Laimutė Stepaitienė, solistė, Vasario 16 gimnazijoje padainavusi solo Šimkaus ir Gailevičiaus dainų.

Emanuelis Jarašūnas, pernai išlaikęs nustatytus Kalifornijos State Board of Registration for Civic and Professional Engineers egzaminus, gavo teisę verstis kaip Professional Engineer mechaninės inžinerijos srityje. Jis jau 8 metai dirba Aerojet General Corp., Downey, Calif., kaip vyresnysis projekto inžinierius, vadovaudamas medžiagų atsparos skyriui Minuteman raketų gamyboje. Dalyvauja Santa Monicos lietuvių ir sporto veikloje.

E. Jarašūnas, senior project engineer at Aerojet General Corp., Downey, Calif.

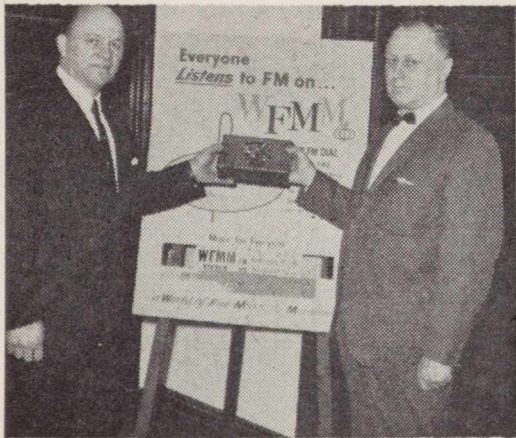
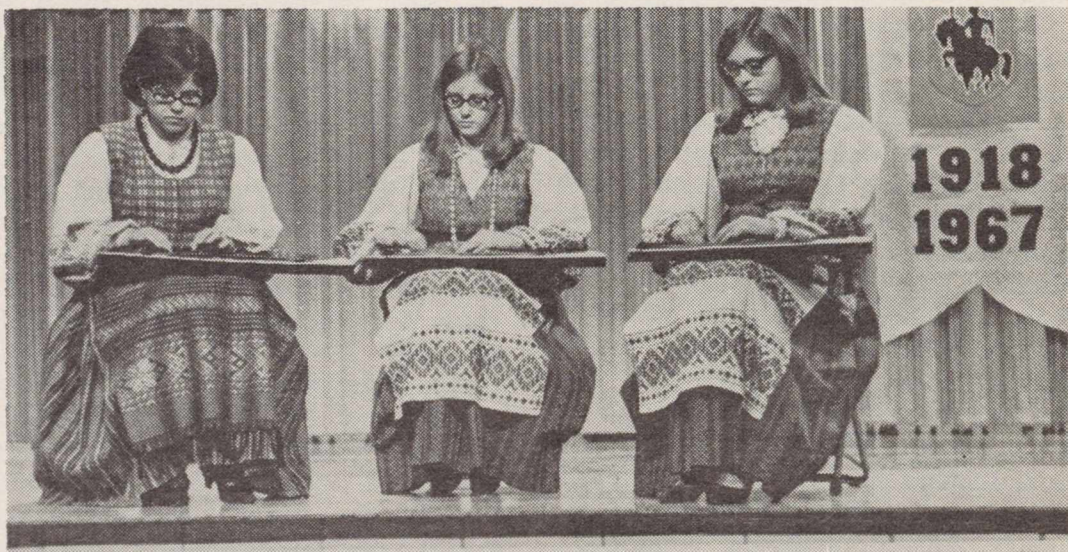
R. Arbaite

Šventoji šeima
Tempera

▼ LB Chicagos Brighton Parko apylinkės Vasario 16 (vasario 26) minėjime N. Prasidėjimo par. salėje kanklėmis skambina sesutės: Aušrelė, Danutė ir Jūratė Vaičiūnaitės.

Foto M. Nagis

Sisters Aušrelė, Danutė and Jūratė Vaičiūnaitės playing on the "kanklės"

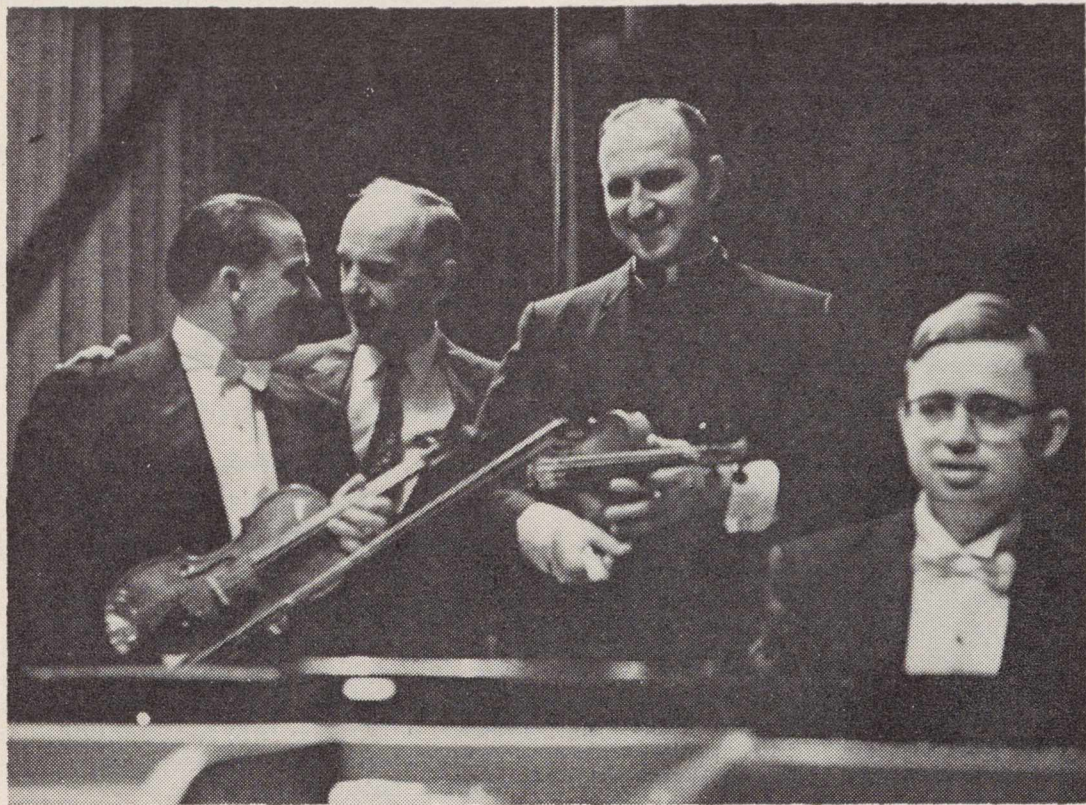
Iš Baltimorės. 1) B. liet. radio 1000 programų sukakties proga kovo 5 d. V. Bačanskas, L. Taut. S-gos sk. pirm., įteikia radio valandos vedėjui Albertui Juškui 1000 centų.

Baltimorės radijo val. foto

2) B. Vasario 16 minėjimo banketo garbės svečių dalis. Iš k.: kongr. Ed. Garmatz, šv. Alfonso par. vikaras kun. A. Dranginis, JAV sen. J. D. Tydins (kalba), B. liet. org-jų tarybos pirm. T. Gray-Grajauskas. B. miesto meras Th. R. McKeldin. (Dalyvavo kongr. Cl. D. Long ir kiti, kurių nuotraukoje, deja, nematyti). Marylando gub. Spiro T. Agnew ir B. miesto meras McKeldin Vasario 16 paskelbė Lietuvos Respublikos Diena.

1. V. Bačanskas, president of Lith. National Movement, presents a donation to A. Juškus, the Lith. radio program director in Baltimore, Md.

2. Guests of honor at Lithuania's Independence commemoration in Baltimore, Md. Speaking, U. S. Sen. J. D. Tydins.

Iš kairės: smuikininkas Iz. Vasyliūnas, smuik. kun. V. Valkavičius ir pianistas V. Vasyliūnas (už I. V. stovi jo studijų draugas A. Nakas) — kamerinės muzikos trio iš Bostono, atlikęs 4 muzikines sonatas „Laiškų Lietuviams“ žurnalo, leidžiamo Tėvų Jėzuitų, tradiciniam vakare kovo 11 d., kai buvo įteikta premija komp. Br. Budriūnui už mišias „Garbė Viešpačiui“.

Programoje Marijos Aukšt. Mokyklos „Rūtos“ ansamblis, vad. Sesers M. Bernardos ir akomponuojant M. Motekaičiui, atliko premijuotų mišių ištrauką. B. Pūkelevičiūtė recitavo Milašiaus poezijos.

Vakare dalyvavo premijos laimėtojas komp. B. Budriūnas, atskridęs iš Los Angeles.

Chamber music trio during the concert sponsored by „Laiškai Lietuviams“ magazine, Chicago, Ill.

Kairėje —

Emilija Paliokienė, Giedros pirmininkė, praveda Giedros korp. premijos įteikimo iškilmes.

Dešinėje —

Indrė Tijūnėlienė interpretuoja ištrauką iš A. Barono romano „Trečioji moteris“, už kurį paskirta „Giedros“ korp. romano konkurso premija \$1000.

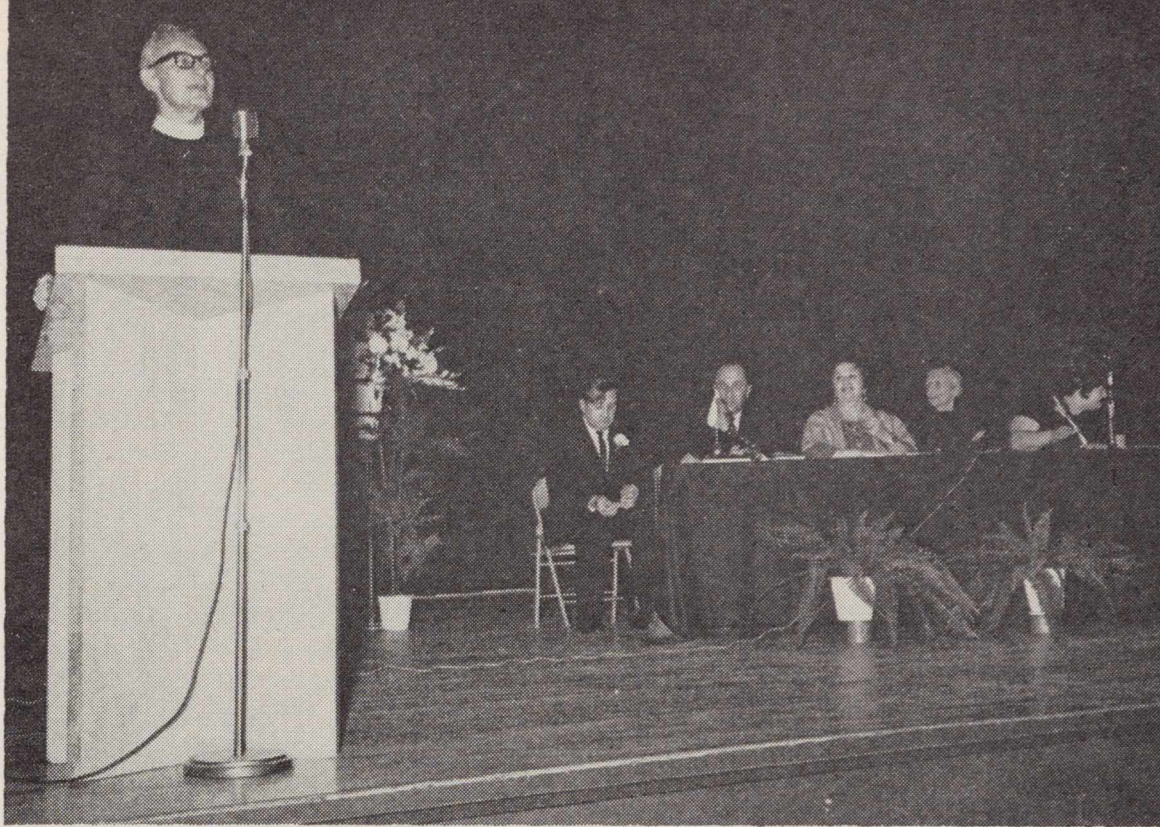
Foto nuotraukos J. Maleiškos

Above —

Rev. J. Prunskis, during the presentation of the award in literature, sponsored by „Giedra“ sorority, Chicago, Ill.

I. Tijūnėlienė reads an excerpt from „The Third Woman, award winning novel by A. Baronas.

E. Paliokienė, president of „Giedra“ sorority.

Iš „Giedros“ korp. romano konkurso premijos įteikimo iškilmių Chicagoje. Dr. J. Prunskis praveda pasikalbėjimą su Giedros romano jury komisija, kurios pirmininkė buvo Iz. Motiekaitienė (vid.). Už stalo pirmas iš kairės — rašytojas A. Baronas, premijos laimėtojas. Foto V. Noreika

IŠ VASARIO 16 DIENOS MINĖJIMO TORONTE, KANADOJE —

Ontario provincijos sekretorius ir pilietybės ministeris Robert Welch tarp lietuvių V. Staškevičiūtės ir D. Girytės Vasario 16 lietuvių su rengtame priėmimo Toronto. ➡

John Diggins, U.S. Consul in Toronto (below), and R. Welch, (on the right), Secretary of State and the Minister of Immigration of Ontario Province, attend Lithuania's Independence commemoration in Toronto, Canada.

JAV konsulas Toronte John Diggins kalba LB Toronto apylinkės su rengtame Vasario 16 d. priėmimo. ➡

Lietuvos vėliava prie Toronto rotušės (City Hall) Vasario 16 d.

Lithuanian flag at Toronto's City Hall on February 16.

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS

Kovas

1967

— LD redakcijoje ir leidykloje prieš pat Velykas lankėsi **Alfonas Milukas**, neseniai atvykęs iš okupuotos Lietuvos. Jis dabar gyvena prie New Yorko ir važinėja po JAV, kviečiamas įvairių draugijų bei kolegijų, su paskaitomis apie tikrąjį komunizmo veidą. Grįždamas iš San Francisco, jis buvo pakviestas kalbėti Peperdine kolegijoje, kur jo klausėsi per 1000 studentų.

A. Milukas turi daug ko papasakoti, nes šio karo pasėkoje komunistams okupavus Lietuvą, jis, kaip JAV pilietis, buvo areštuotas ir nuvestas 25 metams. Išstremtas į Vorkutą, išbuvęs ten 9 metus, buvo paleistas ir po to išsirūpino teisę grįžti į JAV-bes. Kalėjime ir tremtyje jam teko sutikti ne vieną lietuvių rašytoją bei kultūrininką, stalininio siautėjimo auką. Jis tikrai turi ko papasakoti amerikiečiams, kurie šiandieną, apsvaigę rusų draugystės dvasia, beatodairiškai puola į komunistinės kobros glėbį.

— Gegužės 6 ir 7 dienomis įvyks JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos rinkimai. Sudarytos 5 rinkiminės apygardos. Išsios apgyardos rinkimų komisiją sudaro: Algis P. Raulinaitis, 1501 Riverside Drive, Burbank, Calif., (pirm.), nariai: A. Balsienė, B. Grauzinis, F. Kudirka, K. Prišmantas.

— Los Angeles mieste pas savo gimines kovo gale lankėsi baletų šokėja **Ramona Rataitė** iš Sydney, Australijos. Kovo 27 buvo užsukusi į LD žurnalo leidyklą, kur tarėsi dėl dail. V. Rato (jos tėvo) dailės parodos ir platinimo dailės leidinio *Vienuolika Australijos lietuvių dailininkų* (angliškai), kurį redagavo V. Ratas, išleido Australijos Lietuvių Bendruomenė, o puikiai atspaudė „Minties“ spaustuvė.

Iš Los Angeles Ramona Rataitė išvyko į Chicago, New Yorką ir kitus miestus. Kitame LD numeryje duosime jos, kaip balerinos, reportažą. (Pernai ji Los Angeles miesto Music Centre šoko baletu „Raimonda“, Australijos baletui čia gastroliuojant su Fontayn ir Niu-reyevu. Deja, lietuviai nežinojo, bet ir žinodami vargu ar daug būtų sau tokį liuksusą leidę, nes biļetai kaštavo iki 70 dolerių.).

— **Kun. Jonas Kuzmickis**, LD platiniojas šiaurės Anglijoje, ir bendradarbis, rašytojas, porai mėnesių persikėlė per Atlantą į Kanadą ir įvairiose parapijose pravedė misijas; lankys JAV liet. didesnės kolonijas, jų kultūrinius centrus ir susitiks su savo buvusiais parapiečiaus.

— **Antanas Pavasaris**, Los Angeles, Calif., tenoras, balandžio 22 d. šv. Kazimiero par. salėje turės savo antrąjį rečitalį.

— Balandžio 15 d. Los Angeles Dramos Sambūris, kurio režisiorė yra Dalila Mackialienė, stato A. Landsbergio dramą „Penki stulpai turgaus aikštėje“. Vaidinimas vyks šv. Kazimiero parapijos salėje.

Vaidinimas kelia didelį susidomėjimą keliais azvilgiais: veikalo tema iš Lietuvos partizanų paskutiniųjų metų veiklos; veikalas statytas amerikiečių ir kanadiečių scenose, neparodė tikrosios partizanų dvasios ir nedavė pilno efekto, nors vaidino prityrę aktoriai, net profesionalai; čia pamatysime interpretaciją mėgėjų, bet žinančių, kas yra komunizmas ir jaučiančių, kas yra partizaninė kova; tai bus ir savotiškas režisiorės Mackialienės egzaminas, nuo buitės teatro ir komedijos pereinant į egzistencialistines sferas.

— **William Jurgėlas**, JAV gimęs ir augęs lietuvių emigrantų sūnus, gyvenęs So. Windsor, Conn., senas LD žurnalo skatytojas. lankėsi Los Angeles mieste atostogaudamas ir buvo užėjęs į LD leidyklą. Jis yra didelio tabako auginimo ūkio savininkas, mėgsta daug keliauti ir keltą kartų yra lankęsis Pietų Amerikos lietuvių kolonijose, prisidėjęs pinigine parama prie lietuviškų institucijų kūrimo. Jis domisi Lietuvos žymesnių žmonių geneologija ir renka istorinę medžiagą; ypač nori atsekti ryšį tarp Jogailos ir Jurgėlos giminės.

— Vasario 24 d. Jaunimo Centre Čikagoje įvyko muziko J. Bertulio paskaita „Žodis muzikoje ir muzika žodyje“, iliustruota skambinimu, judesiais ir plokštele. Ta pačia programa paminėta J. Bertulio 50 metų pedagoginė sukaktis. Nuo 1916 m. J. Bertulis mokytojavo daugybėje mokyklų, pradedant pradž. mokykla Tryškiuose ir einant per gimnazijas, Klaipėdos muzikos konservatoriją iki jo paties įsteigtos Vokietijoje prie UNRROS universiteto „D. P. Konservatorijos“.

LITUANISTIKOS INSTITUTO

antrasis suvažiavimas įvyksta Philadelphiaje gegužės m. 6 ir 7 dienomis. Darbotvarkėje bus šios paskaitos: Dr. A. Salio „Vardo 'Lietuva' kilmė“; Kun. dr. V. Gidžiūno „Žemaičių byla Konstancijos susirinkime 1414-1417 metais“; Dr. K. R. Jurgėlos „Naujoji literatūra apie 1863 metų sukilimą“; Dr. T. Remeikio „Tautos sąvoka dabartinėje sovietinėje filosofijoje ir sociologijoje“; V. Trumpos „Amerikos interesai Baltijos jūroje“. Be to bus skyrių tarybų posėdžiai, organizuojami skyrių vedėjų. Po vakarienės bus „žodžio vakaras“, kurį organizuos Instituto Lietuvių literatūros skyrius.

Suvažiavimu rūpinasi Philadelphijoje gyveną LI skyrių vedėjai: K. Ostrauskas, J. Puzinas ir A. Salys.

— **Petras Lukas**, atvykęs iš Indijos ir kurį laiką gyvenęs ir kūręs Santa Monicoj, Calif., prieš išvykdamas atgal į Indiją, balandžio 9 d. Liet. Bendruomenės Namuose rengia savo dailės parodą, išstatydamas 53 aliejaus ir akvarelės darbus.

P. Lukas, gyvendamas Venecueloje, pasižymėjo kaip skulptorius, ten padaręs keletą didelių užsakyimų. Nuvykęs į Indiją, studijavo ir baigė piešimą, vėliau pats buvo piešimo dėstytoju. Vienas iš jo mokinių, Krishna Singh, prie šios jo parodos jungiasi su dviem savo tapybos darbais.

— Bell Telephone Hour Velykų pirmą dieną per NBC kanalą transliavo Haendelio Mesiją, filmuotą Red Rock 10.000 vietų vasaros amfiteatre prie Denverio. Dalyvavo garsusis Mormonų Tabernakulo 325 asmenų choras iš Salt Lake City ir trys Metropolitan operos solistai. The Bell Telephone orkestras buvo papildytas Denverio simfonijos nariais, kurių tarpe grojo ir mūsų čelistas Mykolas Saulius.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Garantuotas siuntinių pristatymas į bet kurią šalį — Lietuvą, Lenkiją, Ukrainą ir kitur.

Nuo apavo iki automobilio ir net namo nupirkimo
Tamstų giminėms, artimiesiems.

Prašom kreiptis:

BALYS PARCEL SERVICE

2646 W. 71st Street, Chicago, 60629
Telef. PR 8-5374
Valandos: 9—6; 9—8 pirm., antrad.

— Pernai lapkr. 10 ir 11 d. Paryžiuje įvyko Katalikų Moterų Organizacijų Pasaulinės Unijos (UM-OFC) tarybos posėdžiai. Juose dalyvavo Pasaulio Liet. Kat. org-jų atstovės — B. Šlepetytė-Venskuvienė iš Paryžiaus ir V. Lušytė iš New Yorko.

Sekantis kat. moterų pas. kongresas numatytas š. m. spalio 4 ir 7 dienomis Romoje. Pavergtų tautų klausimų ekspertės pareigoms paskviesta B. Venskuvienė ir jai suteiktas specialus įgaliojimas atstovauti Katalikų Moterų Organizacijų Uniją kitose tarptautinėse organizacijose bei institucijose.

Ši žinia paimta iš biuletenio „Lietuvių Katalikų Moterų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos žinios“, nr. 1, sausis, 1967. Biuletinį leidžia minėta sąjunga, jį redaguoja s-gos pirmininkė M. Galdikienė, 110 Ridgewood Ave., Brooklyn. N. Y. 11208 Administruoja A. Radzivanienė, 84-16 110th St., Richmond Hill, N. Y. 11418.

Biuletenio nr. 1 yra prel. J. Balkūno rašinys „Moteris ir pasaulėžiūra“. PKMOU istorija, daug kronikos žinių. Liet. Kat. Moterų Organizacijų Pasaulinė Sąjunga yra pilnateisė KMOPU narė, įstojusi į ją dar laisvoji Lietuvoj 1930 metais.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE
INSURANCE

Jeį reikia apdrausti
namus, automobilį, gyvybę ir pn.,
pirkti ar parduoti nuosavybę,
Telefonuokite NO 4-2919

arba apsilankykite įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Los Angeles,
California 90029.

— JAV ir Kanados Lietuvių III Kultūros Kongresas šaukiamas š. m. lapkričio 24-26 dienomis Chicagoje. K. K. darbo programą sudaro PLB Kultūros taryba; rengimu ir menine dalimi rūpinasi JAV ir Kanados LB valdybos.

Kongreso sekcijose numatyta nagrinėti šios temos: 1. Kultūrinio gyvenimo sėkmės ir nesėkmės, 2. Lituanistinis švietimas, 3. Jaunimas kultūros darbe, 4. Rašytojas ir skaitytojai, 5. Teatras vakar ir šiaudien, 6. Dabarties muzikos keliai, 7. Sena ir nauja dailė, 8. Spauda ir visuomenė, 9. Sportas.

Kultūros taryba telkia pagrindinius pranešėjus, sekcijų moderatorius, referentus ir koreferentus.

— „Į Laisvę“ — Lietuvių Fronto Bičiulių leidžiamas politikos žurnalas, atgaivintas, ir ateityje žada iš-eiti reguliariai tris kartus per metus. Netrukus išeinančiame numeryje nagrinėjami aktualūs šio meto Lietuvos ir lietuvių politiniai klausimai, pasisakoma mūsų veiksmų veiklos reikalu. Rašo: dr. A. Damašis, kun. K. Pugevičius, dr. P. Pamataitis, J. Gliuda, J. Kojelis ir kt. žurnalą redaguoja L. Valiukas. Adr.: „Į Laisvę“. Post Office Box 77048, Los Angeles, Calif. 90007. Administracija: A. Kulnys, 1510 East Merced Ave., West Covina, Calif. 91790. Prenumerata: JAV ir Kanada — \$5, kitur \$3; ats. nr. \$2.

NAUJA PLOKŠTELĖ

Lietuvių tautiniai šokiai. Lithuanian Folk Dances. Plokštelė Paruošė J. Zdanis ir D. Lapinskas. Išleido JAV LB Kultūros Fondas, Nr. 29. 1966. Mono \$4.50, Stereo \$5.00. Fotliaras A. Kurausko, foto A. Kezio, S.J.

I p.: Gyvataras, Sadutė, Rugučiai, Šustas, Vėdaras, Malūnas, Audėjėlė; II p.: Kubilas, Subatėlė, Blezdینگėlė, Jonkelis, Mikita, Kalvelis, Suktinis.

TAUTODAILĖ

Kaligrafijos, ornamentikos puošinių adresų, aktų, diplomų ir tautinių audinių; juostų, kaklaraiščių, takelių, pagalvėlių ir kiti išdirbiniai (audykla)

Galima užsisakyti paštu.

Kazys Bertašius
6229 Co. Campbell Ave.
Chicago, Ill. 60629 Tel. WA 5-8023

Dr. J. Bielskis, Consul General of Lithuania, and Deputy Mayor Joseph Quinn at the Lithuanian flag raising ceremonies at Los Angeles City Hall, February 16.

Vasario 16 minėjimo proga Lietuvos vėliavos pakėlimas prie Los Angeles City Hall. Kalba kons. dr. J. Bielskis. Dešinėje — L. A. mero pavaduotojas Joseph M. Quinn.

Vėliavos pakėlime dalyvavo daug žmonių ir jaunimo, apsirengusio tautiniais drabužiais.

Foto V. Plukas

The Representation of

The Baltic States in the U. N.

The paramount concern of the Communist regime in East-Central Europe is to maintain intact their respective power base, to keep out any potential competitors — including those from within the Party — and to make sure that they will live out their biblical span in ease and comfort. They are rather reminiscent of old-time politicians — unimaginative, contemptuous of moral values, and frenetic advocates of the status quo. These reactionaries, who hold back progress in their own countries by clinging to the obsolete and bankrupt Marxist-Leninist dogma, often do not even reflect the thinking and aspirations of the rank-and-file Party members, let alone those of the people.

Their emissaries to the U. N. represent no one, except a small coterie of tired, discredited men, who are ashamed of the past and afraid of the future.

The case of the three Baltic States — Estonia, Latvia and Lithuania — is an example of a different kind of misrepresentation. They are simply not represented at all. After forcibly annexing these three countries in 1940, the Soviet Union has peremptorily assumed the right to speak on their behalf.

Little has it mattered to the USSR that each of

these Baltic States has a proud national heritage of its own, and that culturally and linguistically they have little affinity with Russia. In the classic tradition of modern Soviet colonialism, the USSR has found a way of dealing with this problem — Russification. Although the sustained Soviet drive to Russify the Baltic States has met with determined resistance by the Estonian, Latvian and Lithuanian people, the fact remains that their national aspirations have been stultified by Soviet conquest. No flags of Estonia, Latvia, or Lithuania fly at the United Nations Plaza. No roll call in the U. N. General Assembly includes the names of the Baltic States.

Misrepresentation or no representation at all is the kind of "voice" the 100 million East-Central Europeans have today at the United Nations. If those who clamor for Communist China's admission, claiming that 750 million Chinese are not "properly" represented in the U. N. wish to carry their arguments to its logical conclusion, they should also be in the forefront in calling for proper representation of the people of the nine historic lands of East-Central Europe. (From Editorial "Who Speaks for Eastern Europe?", ACEN NEWS, No. 126).

U. S. CONGRESS SALUTES LITHUANIA

Another impressive manifestation of the solidarity of the US legislators towards the Lithuanian freedom cause took place on February 16, 1967, as five senators and fifty-two representatives took the floor to reassert their abiding interest in Lithuania and her Baltic sisters, Latvia and Estonia.

The honor roll is as follows:

Senators: **Thomas J. Dodd; Jacob K. Javits; Frank J. Lausche; George Murphy; Ralph Yarborough.**

Representatives: **Joseph P. Addabbo; William A. Barrett; Alphonzo Bell; Edward P. Boland; Frank J. Brasco; James A. Burke; James A. Byrne; Harold R. Collier; William C. Cramer; Dominick V. Daniels; James J. Delaney; Edward J. Derwinski.**

And: **John D. Dingell; Harold D. Donohue; Daniel J. Flood; Gerald R. Ford; Samuel N. Friedel; Cornelius E. Gallagher; Fernand J. St. German; William J. Green; Mrs. Martha W. Griffith; Henry Helstoski; Donald J. Irwin; James M. Hanley; Charles S. Joelson; Theodore R. Kupferman.**

Also: **Glenard P. Lipscomb; John W. McCormack; Joseph M. McDade; Ray J. Madden; Thomas J. Meskill; Joseph G. Minish; John S. Monagan; William T. Murphy; Barratt O'Hara; Thomas P. O'Neill; Edward J. Patten; Melvin Price.**

As well as: **Mrs. Charlotte T. Reid; Peter W. Rodino; Fred B. Rooney; John J. Rooney; Dan Rostenkowski; William F. Ryan; William L. St. Onge; J. William Stratton; William B. Windnall; Lawrence S. Williamce; Lester L. Wolff; John W. Wylder.**

"We will Not Forget Nor Abandon Them"

The above statement by Representative Joseph P. Addabbo sums up the spirit of the Congressional speeches on Lithuania.

Representative Edward J. Derwinski had some concrete ideas on how the Lithuanian cause might be helped:

"Mr. Speaker, we in the Congress should take positive action to show the courageous people of Lithuania that we support their longing for independence. During this session I have again introduced a resolution requesting the President of the United States to instruct our Ambassador to the United Nations to place the Baltic States question on the U.N. agenda and to have the United Nations request the Soviets to withdraw their troops and controls from Lithuania, Latvia and Estonia. This resolution would also call upon the

U. N. to conduct and supervise free elections in these three Baltic nations so that the historic principle of self-determination of peoples would be legitimately applied there. I urge that this resolution be accepted during this session.

Mr. Speaker, we must take practical steps on behalf of the oppressed people of Lithuania. Neither the Voice of America nor Radio Free Europe is doing an effective job on broadcasting behind the Iron Curtain."

Dodd — U. S. Should Urge USSR to Free Balts

Senator Thomas J. Dodd suggested in his speech that the bridge-building to the East should include an effort to solve the Baltic problem on the basis of self-determination. He said:

"I am proud that our Government has, to this day, refused to recognize the illegal annexation of the Baltic States by the Kremlin. Thus far, however, our policy has been essentially a negative one. I would like to propose that we convert it into a positive policy.

Molotov-Ribbentrop Pact Must Be Renounced

"The new Chancellor of Germany recently announced his readiness to repudiate Hitler's Munich agreement with regard to Czechoslovakia. I believe that Moscow should now be urged by our own Government to wipe out all the vestiges of this infamous period in history by repudiating the Ribbentrop-Molotov pacts of 1939 and restoring the sovereign rights of Lithuania, Latvia and Estonia.

"If our spokesmen could find the vision and the courage and the firmness to persuade the Soviet Union to do away with the vestiges of the Hitler-Stalin conspiracy, this action would do more than a thousand consular conventions to build bridges between East and West and to establish the basis for genuine peace.

Soviets Would Benefit from Free Baltic States

"Mutual friendship with one's neighbors is the only true source of security. If the Soviet Union could be induced to undo the wrong she has done to her neighbors and to remove the causes of fear and distrust in Europe, this would open the way to a genuine and reciprocal process of building bridges, and the Soviet Union itself would benefit enormously from this process in terms of increased friendship and increased security and increased trade and prosperity..."

KAS TIK TURI GERĄ SKONI,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONI.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave.

Prospect 8-5875

CHICAGO, ILLINOIS

Edward Bros. Colonial Mortuary

1000 Venice Blvd.

Richmond 9-8281

Lietuviai Laidotuvių
Patarėjas
**ADOLPH
CASPER**

Namų Telefonas
284 - 6489

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie
Beach, Westwood, Beverly Hills
& Hollywood
3020 Wilshire Blvd. Santa Monica,
California

EXbruck 4-9144

Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

CLEM'S POLSKIE DELI

★ Specializing in home made
fresh and Smoked Polish Sausage,
fancy groceries and choice meats.

★ Featuring Imported Polish
hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new
BAKERY-KITCHEN

a variety of Polish pastries and
other home made delicacies.

IT's CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles
759-5058

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90
DIENŲ ANT VISŲ TAUPYMO
SĄSKAITŲ

TAIP

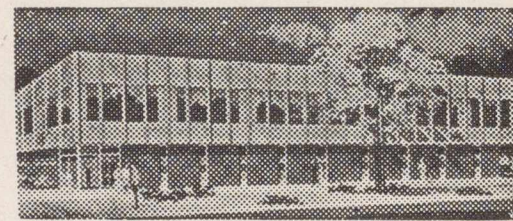
TAUPYDAMI PAS MUS, JŲS GA-
LITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪ-
ŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA...
TAI NEDELSDAMI PASIŪSKITE
ČEKĮ DABAR.

DIVIDENDAI
PASIUNČIAMŲ
KAS ¼ METŲ
UŽ
INVESTMENTUS

4 3/4%

5% ant bonų sąskaitų

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI
\$15,000 APDRAUSTOS F.S.L.I.
ISTAIGOSE.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS

sekretorius

Tel.: 656-6330 ir 242-4395

ESTONIAN INFORMATION CENTRE

20 YEARS

The Estonian Information Centre was established in Stockholm in the autumn of 1946. Its first act was to send a memorandum to the western delegations at the peace conference in Paris. The Soviet delegation to the conference included the puppet foreign ministers of the occupied Baltic States, although most Western Powers had not recognized the Soviet annexation of Estonia, Latvia and Lithuania.

The Estonian Information Centre has ever since seen as its primary task to disseminate information on the real facts about Estonia and the other Baltic States under the Soviets and to counter Moscow's attempts — both open and secret — to obtain international recognition of its annexation of the three Baltic States.

The Centre fulfills these two main tasks by publishing both periodical information bulletins and special treatises on certain problems, by sending memoranda to western governments, to the United Nations and to political personages, reminding them not to forget the Baltic States when discussing world political problems. The Centre also subsidizes the participation of Estonian delegates in various international congresses and conferences to which they have been invited either as full delegates or as observers.

The Estonian Information Centre finances its activities by membership fees and by non-recurrent contributions, as well as by special collections to carry out certain large scale actions. Income from the publishing activities is too modest to count because the publications are mostly distributed free of charge. It should be added that the Centre receives no subsidies from any international organizations or foundations which fight for human rights and the right of self-determination for all nations.

Over a 20 year period the Centre has issued bulletins amounting to 3,700 pages and 530,000 copies — in English, German, French, Spanish and Swedish. The high costs have unfortunately forced the Centre to reduce the number of its bulletins to two separate editions. At present the two bulletins are published four times a year each: "Newsletter from Behind the Iron Curtain" in English and "Nachrichten aus dem Baltikum" in German. In the 20 years of its existence the Centre has published 63 special treatises, amounting to a total of 3,100 pages and 139,000 copies.

The bulletins are being published

in co-operation with the Estonian National Council and the Latvian National Foundation in Scandinavia. The Centre co-operates closely with these two and with other refugee organizations in Sweden. Thus on June 14th each year a memorial service is held in the biggest church of Stockholm, the Engelgrekt Church, to those who have fallen victim to dictatorship, having died either in slave camps, in prisons or have been executed outright. This is being done on the initiative of the Centre and in co-operation with the other Baltic, Polish, Hungarian and other refugee groups. Those attending the service traditionally send a memorandum to the western governments and parliaments as well as to the United Nations, asking them to help restore the right of self-determination to all enslaved nations.

On February 24th, the Centre also arranges, in cooperation with other Estonian organizations, a fete to commemorate the anniversary of the Republic of Estonia. On this occasion the Concert Hall of Stockholm (where the Nobel Prizes are being awarded on December 10th each year) is always full.

Political and cultural circles in Sweden have given much moral support to the Centre, which is appreciated all the more as neutral Sweden has recognized the Soviet annexation of Estonia and the other Baltic States.

"Newsletter from Behind the Iron Curtain, Reports on Communist Activities in Eastern Europe," is edited by A. Lemberg; distributed by Estonian Information Centre, Drottninggatan 85/I, Stockholm C; Postal address: Box 45030, Stockholm 45, Sweden; annual subscription: Sw. Kr. 13.— (Europe) or \$2.50 (overseas).

LITHUANIA — LAND OF HEROES

Prepared and Edited by
Leonard Valiukas

THIS IS ONE OF THE BEST
BOOKS ON LITHUANIA IN
ENGLISH!

- * Country, people and language
- * Lithuania's fight for freedom
- * Soviet genocidal practices in Lithuania

LAVISHLY ILLUSTRATED

Price: \$4.75

Lithuanian Days Publishers
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.
90029

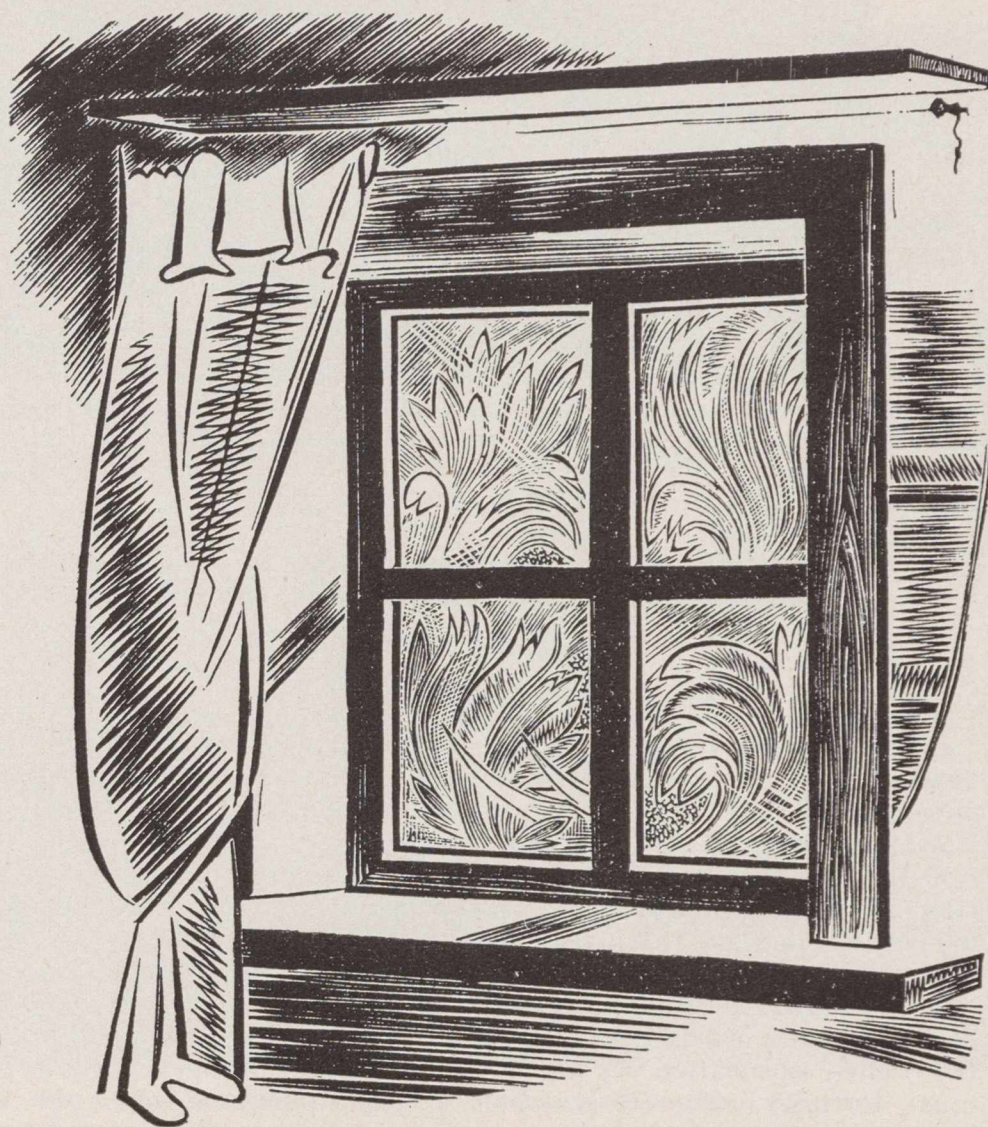

Illustration from "The Seasons".

Woodcut by
V. K. Jonynas

THE SEASONS by K. Donelaitis

This work (over 3,000 lines) has been rendered into English verse by Nadas Rastenis from Baltimore, Md., known for translations of Lithuanian poetry by A. Baranauskas, V. Kudirka, Maironis and others.

The editing is done and foreword is written by Dr. Elena Tumas, professor of English and Comparative Literature at California State College at Fullerton. Mrs. E. Tumas in her own right is a very well known Lithuanian poetess, author of a book of poems, "The Saints and the Kings".

The book will be off print this spring.

The subscription accepted at the

LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, California 90029

Price: \$3.00 Pre-edition price: \$2.00.

Please send:

() copies of "The Seasons" at 2.00 (only before Oct. 15, 1966)

Enclosed \$.....

Name

Address

City State Z. C.

1. A merchant ship, entering the port of Klaipėda. — Prekinis laivas plaukia į Klaipėdos uostą. 2. Coat-of-Arms of Kaunas, Vilnius and Klaipėda. — Kauno, Vilniaus ir Klaipėdos miestų herbai. 3. Symbol of the port of Klaipėda. — Klaipėda — prekybos ir pramonės miestas.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By ANTANAS BERNOTAS

Part LCV

Continuing our summary of Lithuania's economic and agricultural development, it may be noteworthy to mention, that transportation in Lithuania was mainly carried on by railroads, by river navigation, and on the Baltic Sea through the port of Klaipėda.

The railroads, which extended eastward, were partially cut off by the Polish occupation of the Vilnius territory. Therefore, some lines were abandoned, others rerouted, and new railroads constructed. Of great importance to the economic growth of Lithuania was the construction of a railroad, connecting Klaipėda with the rest of the country. This line, completed in 1932, began in Kretinga, passed through Žemaičiai, past Plungė and Telšiai, and joined the Latvia—Kaunas railroad line at Amaliai near Šiauliai. This new line, completed in 1932, greatly improved transportation between Klaipėda and other parts of Lithuania. It eliminated unnecessary detours between Skuodas and the Latvian territory, and between Šilutė and Šiauliai. In addition, fast passenger transportation was provided by the "auto-matrica", railroad cars operated by electricity, which could reach Klaipėda from Kaunas in less than six hours.

Another important connection between Kaunas and Klaipėda was made when a highway was constructed which crossed the Tauragė-Joniškis highway at Kryžkalnis near Kražiai and extended into the Klaipėda territory near Gargždai. Other railroads and highways were also constructed.

Navigation on Lithuanian rivers, Nemunas and Neris, which began centuries ago, now was particularly improved and increased. The Nemunas port at Kaunas was reconstructed and enlarged. Passenger boats, freighters, and barges, regularly left Kaunas and navigated upstream and downstream, reaching not only townships alongside the river but also Klaipėda through the Bay of Kuršiai. In Kaunas a school for yachtsmen and seamen was opened which later was moved to Klaipėda.

Klaipėda, during the German occupation, was a relatively unimportant town. When it joined Lithuania it soon became an important

port and railroad center. Most of Lithuanian export and import trade passed through Klaipėda. The basin of the port was greatly enlarged, the waters dredged, new wharves constructed, huge warehouses erected, powerful cranes installed, and new local railroad lines built. Cargo ships arrived to Klaipėda from various European countries. At first Lithuania did not have a merchant marine, except for several ships owned by local German companies. Later, however, some Lithuanian corporations, such as Maistas, bought several merchant ships, manned them with a Lith. crew, and carried on trade with various countries of the world. To prepare seamen, some young men were sent abroad to attend naval schools in Finland, Latvia, and Italy. Many passenger ships from local summer resorts and German ships from various Baltic seaports came to Klaipėda. In later years some ocean liners also stopped at Klaipėda. Many American Lithuanians came to visit their native country.

"Prezidentas Smetona", the only Lithuanian naval training warship, was also stationed at Klaipėda.

(To be continued)

Question: I am a lawful resident alien and have resided in the U.S. for approximately 3 years. I was born in a country which is now under Communist control. While I am opposed to Communism, I would like very much to return to visit my parents. Is there any way in which this can be done?

Answer: Whether you can do this safely, depends on a number of facts. The Department of State has proclaimed a number of Communist countries closed for the average visitor, as for instance, Cuba and North Vietnam. In order to determine whether you can safely visit the country of your birth the first step would be to apply to the Immigration Service for a reentry permit. If the reentry permit is denied, it will be an indication that the United States Government is unwilling to have you visit your country of birth at this time.

(From: American Council Press Releases.)

SOVIET INEQUALITIES

"I Won't Stay in Kolkhoz for a Single Day"

The kolkhoz system in Lithuania has been wholeheartedly accepted and nobody would ever agree to change it — so the Communist-controlled press maintains. The kolkhoz laborers, however, seem to be of a different opinion.

A person who has recently arrived from Lithuania had an opportunity right before his departure to discuss the question with a farmer now working on a kolkhoz. He told the farmer that, even if independent Lithuania were established immediately and the right of land ownership were restored, the land-owning farmers would have to stay in collective farms or associations for at least a dozen years, if only for the use of tractors and combines. The farmer replied:

"I won't stay in the kolkhoz for a single day, not for a single hour, whatever the changes in it. As for our soil, we will be able to work it. With a cow, with a spade, if need be, with our fingers."

Absurd Beyond Compare

"Harry Freeman, the well known American writer who is also Tass correspondent, recently visited the Latvian news agency. He published here an article on the rightlessness of the Negroes in the USA and on his impressions from Latvia," announced Radio Riga, Aug. 3, 1966.

The above-mentioned article was published by the Russian-language newspaper "Sovetskaya Latvia", published in Riga. It said inter alia: "How absurd is the prattle of the American propaganda apparatus

about captive Latvia! I, an American, wish that the American workers were "captive" in the same way." Workers — yes! But not writer Harry Freeman. He would rather live in American capitalistic slavery.

● "Association des Amis de Milosz" has been active in Paris since last spring. The aim of the Association is the study and propagation of the work of Oscar Lubicz-Milosz (Milašius), the late Lithuanian poet who wrote in French. The Honorary Committee of the Association is headed by Jean Cassou and includes Jean Louis Barrault, a.o. Address: Andre Silvaire, 6 rue Jose Maria de Heredia, Paris 7me, France.

● A course on Lithuanian literature is now being given at the Pennsylvania State University. Similar courses on Lithuanian language and literature are planned in the near future by Buffalo State University, N. Y., the University of Illinois (Urbana), Northwestern University, and Columbus University, Ohio.

Only a limited supply available of

LITHUANIAN MAPS

Compiled by J. Andrius, with the technical assistance of Professors A. Salys, Stp. Kulpaila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka. This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

A multicolored map of Lithuania Book map, in folder: \$3.50

"Lietuvių Dienų" Leidykla
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

BIRUTĖS VALTERIENĖS DAINOS

Antra laida.

Plokštelė gaunama:

„Lietuvių Dienos“, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Ca. 90029

V.Urbonas, 17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich 48240

ir pas kitus platintojus.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

didelio formato savaitraštis, skirtingas savo išvaizda ir turiniu, plačiai žvelgias į lietuvių gyvenimą.

Plati Lietuvos gyvenimo kronika ● Laisvojo pasaulio lietuvių informacija ● Kultūrinis puslapis ● Jaunimo aktualijos ● Vaikų "žiburėliai" ● Religinis gyvenimas ● Sporto informacijos ● Skaitytojų pasisakymai ● Aktualūs straipsniai ● Politiniai įvykiai ir t.t.

Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir A. Rinkūnas.
Leidžia: K. L. K. Kultūros Draugija "Žiburiai".

Prenumerata: metams tik \$5.00, pusmečiui — \$3.00. Naujiems skaitytojams daroma nuolaida. Norintiems susipažinti siunčiama keletas numerių nemokamai.

Adresas:

Tėviškės žiburiai, 941 Dundas St., W., Toronto 3, Ont., Canada

LITHUANIANS MAKE NEWS

● Atty. Kostas R. Jurgėla has been accepted to practice law at the U.S. Supreme Court.

K. Jurgėla studied law at Columbia University and at Brooklyn Law School. He was admitted to the bar in 1934 in New York. In 1954 he received a Ph. D. in history from Fordham University. Among his published historical writings may be mentioned: "History of the Lithuanian Nation", 1948, and "Tannenbergs (Eglia-Grünwald)", 1961. Waiting to be published is a documented study, written in Lithuanian, about the 1863 insurrection in Lithuania against tsarist Russia.

● February 16, "The Oregonian", a daily in Portland, Oregon, published an article about Lithuania's Independence commemoration written by Justinas Bavarskis, Detroit's Associated Press member. This article was published in other American newspaper as well. J. Bavarskis noted that the main purpose of the commemoration is to remind the Lithuanians about their past. Further he added that it is tragic to see any nation die, especially a nation that has the oldest living language and has a culture and traditions dating back 2000 years.

● March 3, "Chicago Tribune" published an article written by Algirdas Čaplėnas, chief metropolitan and regional planner of Kane District, Ill. A. Čaplėnas made many valuable suggestions in regard to

Chicago's Sanitary District billion dollar projects. The article received favorable comments and evaluation from several Illinois senators and professors of geology.

● J. Astrauskas, police lieutenant in Montreal, Canada, has been promoted to police captain. J. Astrauskas was born in Montreal and comes from a noted patriotic Lithuanian family. He is an active member in many Lithuanian organizations.

● On March 4, St. Casimir's Lithuanian Parish in Montreal, Canada, celebrated the 60th anniversary of its founding. It was established in 1907 by Rev. Vyšniauskas. In 1957 a new church was built which serves as a spiritual and cultural center for Lithuanians residing in the area.

● Daughters of American Revolution, whose tradition includes presenting awards to outstanding naturalized American citizens, have honored this year Vytautas Kasniūnas. He was presented with a medal in recognition of his achievements in journalism and civic leadership. On this occasion, an interview with V. Kasniūnas was published in "Southwest Herald Economist" and in other newspapers.

● Lt. Romas Čejauskas, engineer from Omaha, Nebr., is in charge of U.S. military construction in Vietnam.

Rev. Ed. Abromaitis & His Holiness Pope Paul VI.

● Rev. Ed. Abromaitis, pastor of Holy Cross Parish in Chicago and president of Lithuanian R. Catholic Priests' League of America, visited Italy (Rome, Milan) and Switzerland. While in Vatican, Rev. Abromaitis had an audience with His Holiness Pope Paul VI. He asked for the Pope's blessings to all Lithuanian priests, members of religious orders, and the Lithuanian people in general.

The Pope bestowed blessings upon all Lithuanians and emphasized his interest and concern for

Lithuania and Lithuanian affairs.

During his stay in Rome, Rev. E. Abromaitis, under the guidance of Msgr. P. Marcinkus, had an opportunity to visit many places of interest. He also had the privilege of celebrating Mass in St. Peter's Basilica. He visited the Marian Fathers Congregation where he met with Bishop Brazys and Rev. Rėklaitis. He also visited St. Casimir's Seminary and talked with Msgr. L. Tulaba and Bishop A. Samore.

Richard J. Daley, Mayor of Chicago, declares February 16 as "Lithuania's Independence Day" in Chicago.

Left to right: E. Bartkus, secretary of Lithuanian American Council, Rev. A. Stašys, A. Baliūnas, president of Lithuanian Chamber of Commerce, Mayor R. J. Daley, and A. G. Kumskis, Chicago's Commissioner of Parks

— Chicago's meras R. J. Daley vasario 16 paskelbia Lietuvos Nepriklausomybės dieną. Kartu su juo — lietuvių organizacijų delegacija.

● Artist Kazys Varnelis is participating in an art exhibition held at Chicago's Art Institute. His painting, which was unanimously accepted by the jury, is representative of the op art movement.

● Raimonda Jarošekaitė, a student of drama at Rockford College, Rockford, Ill., is one of the college's most talented students in this field.

Miss Jarošekaitė has had many major roles in college productions and has been the director of a highly successful play sponsored by a private theatre. At the present she has the leading role in a play for children to be presented not only in Rockford but in neighboring district theatres as well.

● Rimas Vaičaitis has received a B. S. in aeronautical engineering at the U. of Illinois at Urbana. He has also received an assistantship at the university where he plans to work towards a master's degree.

R. Vaičaitis came to Chicago from Lithuania only several years ago. Soon he became active in many Lithuanian organizations. Besides being an outstanding student he has also distinguished himself in the fields of drama and athletics, winning many medals and trophies.

Religious Observances in Occupied Lithuania

● Some official Soviet statistics have recently become available on the extent of religious observances in Lithuania. According to these statistics, in 1964, 59% of newly-born children were baptised, 38% of weddings took place in church, and 60% of funerals were carried out with religious rites.

It is difficult, of course, to know the accuracy of these figures. It is not unreasonable to suppose that they may well be under-estimates.

Prof. J. Žilevičius Lietuvių Muzikologijos archyve Chicagoje.
Prof. J. Žilevičius at the Lith. Musicology Archives, Chicago, Illinois.
Vsos foto Musikologijos archyvo

Komp. J. Žilevičiaus darbai ir kūryba...

Atkelta iš 17 psl.

bės nariu, pvz. New Jersey L. Choru Organizacija, Am. Liet. Vargonininkų S-ga, M. K. Čiurlionio Ansamblis ir kt. Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė jį yra apdovanojusi Gedimino ordino III laipsniu.

J. Žilevičius, kad ir būdamas labai užimtas įvairiais organizaciniais darbais ir Muzikos archyvo telkimu bei tvarkymu, nemaža laiko yra skyręs ir kūrybai. Jis pradėjo kurti 1908 m. ir vėliau bestudijuodamas Petrapilio konservatorijoje. Jo 1919 metų diplominis darbas buvo simfonija, vėliau išpildyta Lietuvoje ir Rygoje, diriguojant J. Karosui ir J. Tallat-Kelpšai. Ji pabrėžtina dar ir dėl to, kad tai buvo pirmą lietuvio kompozitoriaus sukurta simfonija. Iš kitų stambių muzikinių kūrinių pažymėtinas Nonetas mišrių instrumentų (1921 m.), mažoji kantata "Didis Vytaute" (žodžiai J. Steponaičio, išsp. 1930), didžioji "Kantata Vytauto Didžiojo garbei" (išsp. 1933 m.), keturios operetės: Už Vilnių, Lietuvaitė, Artistai ir Nulemtas bučkis. Be to J. Žilevičius yra sukūręs apie 300 originalių ir harmonizuotų dalykų chorui ir solo. Nemaža šios rūšies kūrinių išspausdinta, bet dar didelis kiekis tebėra rankraščiuose. Kas gi iš mūsų nėra girdėjęs plačiai ir nuolat dainuojamų, lietuvių tautinę dvasią stiprinančių dainų — Pabuskim iš miego, Laisvės tėvynei numylėtai, O kad išauštų?... Kas nėra girdėjęs ir grožėjęs labai populiariomis J. Žilevičiaus dainomis — Per naktelę, Pasakyk, mergele, Anoj pusėj ežero, Šviesi naktis, mėnesiena?... O kur gi mėgiamos solo dainos: Nuiludimo valanda, Ratai, Mano deimantas ir kitos. Iš bažnytinės muzikos pažymėtina: trejos mišios (De

Dominica, Šv. Juozapo ir Salve Jesu parvule), kalėdinės giesmės, mišparai.

J. Žilevičių, kaip kompozitorių, šiaip apibūdina K. V. Banaitis: "Pačioje pradžioje J. Žilevičius kūrė petrapiliškėje mokykloje įsigydomis muzikinės išraiškos priemonėmis; harmonija buvo paprasta, forma — tradicinė, bet viskas buvo, kaip sakoma, savo vietoje, tvarkingai, stilingai ir išbaigta padaryta. Išsyk buvo jaučiama, kad turima reikalo ne tik su talentingu, bet ir išmoksintu muzikos menininku — kūrėju. Iš senesnės lietuvių muzikos literatūros Juozo Žilevičiaus ano meto kūryba išsiskyrė palinkimu į kontrapunktinės priemones, imitacijas bei vietomis gana ryškų dramatinį pakilimą ir dinamišką intensyvumą... Naujuosiuose muzikos kūriniuose J. Žilevičius naudoja žymiai sudėtingesnes ir naujesnes ramonijos priemones" (K. V. Banaitis, Lietuvių muzikos raida ir Juozo Žilevičiaus vaidmuo. Aidai, 1952, nr 8, psl. 363-368).

J. Žilevičius yra žymiausias mūsų muzikologas. Lietuvių muzikos istorija, iki jam imantis to darbo, niekieno nebuvo tyrinėta. Nebuvo ji tiriama nei pačioje Lietuvoje, nei didžiausioje lietuvių kolonijoje J. Amerikos V-se. Ilgainiui daug muzikologinės medžiagos žuvo ne tik karų metu, bet ir dėl mūsų pačių neapdairumo bei tos medžiagos neįvertinimo. J. Žilevičius, dar tebe gyvendamas Lietuvoje, susidomėjo lietuvių muzikos istorija ir atskirais klausimais rašė laikraščio "Lietuvos" priede Sekmoji Diena (apie kamerinės muzikos istoriją), žurnaluose Knygos, Naujoji Romuva, Vairas, Židinys ir kitur. Jis buvo surinkęs apie 300 senovinių lietuvių liaudies muzikos instrumentų.

Tai buvo pats didžiausias ir vienintelis tuo metu šios rūšies rinkinys. Atvykęs į Ameriką rinkti medžiagos lietuvių muzikos istorijai, J. Žilevičius per 37-rius nuolatinio darbo metus sudarė ir sutvarkė milžinišką Muzikologijos Archyvą, dabar turintį apie 200.000 eksponatų. Čia saugomi kūrinių 235 lietuvių kompozitorių. Štai kokia medžiaga yra atskiruose skyriuose: bažnytiniai chorai, pasaulietiniai chorai, operetės, vienuolių muzikinė veikla, pasauliečių muzikos veikėjai, muzikos gaidų leidiniai, plokštelės, magnetofoninės juostelės, radijas, lietuvių muzikos kritika ir recenzijos, Vargonininkų Sąjungos veikla, muzikos mokyklos, simfoniniai koncertai, dainų šventės, muzikos kursai, muzikai instrumentalistai, kompozitoriai (jų biografijos, nuotraukos, gaidos), lietuvių muzikinė veikla Pietų Amerikoje, muzikinė veikla Nepriklausomoje Lietuvoje, muzikinė padėtis dabartinėje soviet-

tų okupuotoje Lietuvoje ir t. t. Be to, archyvo dalį sudaro vertinga biblioteka, kurioje apstu literatūros lietuvių muzikos istorijai. Visas šis archyvas, ligi šiol paties jo kūrėjo profesoriaus J. Žilevičiaus rūpestingai tvarkomas bei nuolat papildomas, yra nuoširdžiai priimtas saugoti ir globojamas lietuvių Tėvų jėgų. Tai pats didžiausias ir turtingiausias lietuvių muzikologijos archyvas visame pasaulyje! Tam archyvui prof. J. Žilevičius yra skyręs savo išteklius ir sveikatą. Daug vertingos medžiagos iš to archyvo jau yra paskelbta Lietuvių Enciklopedijoje, kurioje J. Ž. buvo muzikos skyriaus redaktorius. Daug mūsų muzikų biografijų duota Muzikos Žiniuose — Lietuvių muzikos vardyne. (Malonu, kad tas vardynas jau yra baigtas ir netrukus vėl bus spausdinamas Muzikos Žiniuose).

Be daugelio straipsnių periodikoje, prof. J. Žilevičius yra išspausdinęs visą eilę įvairios apimtys studijų. Pavyzdžiui, dar nepriklausomoje Lietuvoje "Kultūros" žurnale išspausdinta: Kanklės mitologijoje ir tautosakoje; Čiurlionis ir spalvingumas muzikoje. 1936 m. Lietuvoje buvo išleista prof. J. Žilevičiaus paruošta monografija Česlovas Sasnauskas (antras papildytas leidimas išėjo čia Amerikoje 1953 m.). 1957 m. kolektyviniam leidiniui yra davęs gražią studiją apie Antaną Varnagaitį. 1958 m. Studia Lituanica I tome tilpo vertingas darbas "Mažosios Lietuvos liaudies muzikos bruožai". Spaudai paruošti ir laukia leidėjo darbai: "Lietuvio vargonininkas išėvijoje" (išnagrinėtas laikotarpis nuo 1875 iki 1960 metų, rankraštis 375 psl.) ir "Muzikos žinytas" — didelis veikalas, per 500 puslapių. Jei atsirastų leidėjas, netrukus galėtų baigti didžiulį darbą "Lietuvos muzikos istorija".

Iš šios glaustos apžvalgėlės matome, kiek daug profesoriaus Juozo Žilevičiaus dirbta, kokia didžiulė duoklė atiduota savo tėvynei ir lietuvių išėvijai, koks svarus indėlis įdėtas į lietuvių tautos kultūrą!

Liet. Muzikologijos Archyvo bendradarbius aplanko t. J. Kubilius, SJ, Jaunimo Centro pirm. Iš kairės: J. Narukynas, S. Girdvainytė, t. J. Kubilius, SJ, J. Kreivėnas, komp. J. Žilevičius, J. Bertulis, O. Vyšniauskienė ir J. Jokubauskienė.

Rev. J. Kubilius, SJ, president of Chicago's Youth Center, visits Prof. J. Žilevičius and his associates at the Lith. Musicology Archives.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
rGirdima sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFMM 93,1 mgcl.

Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wiimslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė
Radijo Programa

Sekmadieniais — 8-9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilocikly; FM bango-
mis 105.7 megacikly iš
WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas,
173 Arthur Street, Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama **Stepono ir Valentino Minkų**, gir-
dima nauju laiku

Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, mu-
zika, dainos ir Magdutes pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda
Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedėjas
170 H Street, South Boston 27, Mass.
Tel. ANDrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.

Šeštadienį ir sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruskos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.

Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia ir populiariausia radijo progra-
ma Chicagoje.

Stotis WXRT — radijo banga FM — 93,1
Kas dieną nuo 7 val. vakaro (išskyrus šeš-
tadienius ir sekmadienius)

Programas vedėjas **Henrikas Žemelis**.
Adresas: MARGUTIS, 6755 S. Western Ave.
Chicago, Ill. 60636. tel GRovehill 6-2242.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa

TĖVYNĖS GARSAI

penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis**.
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15-20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas**.
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekv. šeštadienį 8:45—9:45 p.p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.

Pranešėjai: **Patricia Brandza** ir
Argis Zaparackas
Vedėjas **Ralph Valatka**.
15750 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 Mc.
Sekmadieniais 8:30 — 9 val. ryto.
Išlaiko radijo klubas.
Klubo pirm. — inz. Vacys Urbonas.
17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240
Tel. KE 7-9642

Programos redaktoriai ir pranešėjai:
Jonas Kriščiūnas — 846-4245; Kazys Go-
gelis — 535-6683; Rožė Ražauskienė —
278-1353; Stasys Garliauskas—TA 6-1385;
Antanas Janušis — VE 5-8317.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vaistybės kultūrinė valandėlė
WBMI — FM 95.7 mc.
Kiekvieną sekmadienį 12:00 — 1:00 p. p.
programos vedėjas **A. Dragūnevičius**,
275 Victoria Rd., Hartford, tel. CH 9-4502

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 kilo.
ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas**,
1016 Schieiter Rd., Hineside, N. J. 07205.
Tel: 289-6878 (Code 201)

Kultūrinė liet. radijo valanda anglų kalba
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirmadienio vakarais 8:05 8:5 meg.
Vedėjas **J. J. Stukas**.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Nauja radijo programa, pradėta bal.
24 d. girdima kiekvieną sekmadienį
nuo 9 val. iki 10 val. ryto.
WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adress: Romas Kezys, 62-15 69 Place,
Middle Village, N. Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos
kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis
kolektyvas.

Rašyti: "Bendruomenės Balsas",
1203 Green St., Phila., Pa. 19123
Telef. PO 5-0932

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius**.
Circonvallazione NOMENTANA 162

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė

Sekmadienio rytą 9:35—10:00 per WHEC
1460 klc.

Išleiko Lietuvių Radijo Klubas

Klubo valdyba: Pr. Puidokas, pirm., 580
Wilkins St., (14521); A. Cieminis, vicep.;
R. Kirsteinas, sekr. 229 Nester St. (14621);
V. Žmuidzinas, išd.; E. Karklienė, narė.

Programas praveda valdybos nariai ir
šie vedėjai: O. Adomaitienė, A. Dziakonas,
St. Ilgūnas, Br. Krokys, B. Sedlickaitė ir
D. Šiurlienė.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIO PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 Kilocycles
kiekvieną šeštadienio vakarą
6:10 iki 7:00 p. m.

Programos vedėjas ir direktorius,

John D. Adams (Adomaitis)
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708
Telefonas: 753-8898

Radijo valanda — Lietuvos atsiminimai
Stotis WWCO, banga 1240
Veikia sekmadieniais 9:35—10:30 A.M.
Vedėjas **Antanas Paliulis**.
Adresas: 65 Bank St., Waterbury, Conn.
Telef. 754-5141

Washington, D. C.

Nuo gegužės 1 pakeistas transliacijų
laikas ir bangos:

Kasdien 18 val. 30 min. ir 20 val.
Lietuvos laiku 16, 19, 25 ir 31 metr ban-
gomis.

Jos girdimos **vasaros laiku**:
Washington-New York — 11:30 AM ir
1:00 PM.
Chicago — 9:30 AM ir 11:00 AM.
Los Angeles — 8:30 AM ir 10:00 AM.
Vakary Europoj — 4 val. 30 min. vak. ir
6 val vakaro
Pietų Amerikoje — 12:30 p. p. ir 2 v. p.p.
Australijoje (Sidney, Beibouren) — 1:30 v.
ryto ir 3 val. ryto.

Adresas:
Voice of America, Washington 25, D.C.

Wilkes-Barre, Pa.

Liet. Bendruomenės sk. Radijo programa
Sekmadieniais 3—3.30 val. p. p.
Stotis WPTS, 1.000 W. Ch.. 1540 Pittston,
Pa.

Radijo komisija: V. Paulauskas, kun. B.
Danis, dr. B. Kaslas, N. Bajorienė ir Vacl.
Romanas. Pranešėja N. Bajorienė.

Montrealis, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną šeštadienį 5 val. 30 min. pp.
CFM3 stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius**.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Tel: 669-8834

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Girdima du kartus savaitėje:
Šeštadieniais —
3:30—4:30 p.p. banga 1250
Stotis CHWO-Oakville, Ont, Canada
Sekmadieniais —

2:00—2:30 p.p. banga 1270
Stotis WHLD, Niagara Falls, N. Y., USA
Programos vedėjas **Jonas R. Simanavičius**.
111 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont.
Canada. — Tel. 534-1274.

Tas pats adresas yra ir "Dainos" dovanų
ir plokštelių krautuvė.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balyš Brazdžionis,
"Draugas", J. Karvelis, "Marginiai"
"Terra".

Cicero, Illinois — B. Štangenbergas.

Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas,
V. Taraska.

Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa",
St. Anthony's Parish Library.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.

Hartford, Conn. — V. Nenortas.

Kenosha, Wis. — B. Juška.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Omaha, Nebr. — Kun. L. Musteikis.

Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — "Spauda".

Woodhaven, N. Y. — "Aidas", "Romuva".

Woodmant, Conn. — Z. Šaulytė.

Worcester, Mass. — Pr. Pauliukonis.

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".

Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.

W. Brunswick — A. Vingis.

St. Kilda — N. Butkūnas.

Mirren — J. Rupinskas.

Sydney — Kun. P. Butkus.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,
P. Misevičius, Time Cigar Store.

Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish
Library)

Sudbury, Ont. — Kun. A. Sabas.

Winnipeg, Man. — Br. Bujokienė.

Venecueloje

Caracas — Kun. A. Perkumas.

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIO BIURAS MADRIDE

TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS

transliuoja lietuviškai 21:30 — 21:55
Lietuvos laiku (arba 19:35—19:55 Vid.
Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis.
(Kartojama kitos dienos rytą 8:25 Lietuvos
laiku [6:10—6:25 Vid. Eur. laiku] 42
metrų banga) ir nuo 17:40 iki 17:55 val.
42 metrų banga (9.370 kl.).

LIETUVIU
DIENOS
LITHUANIAN DAYS